БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 87 (8919) | 1959 оной апрелиин 14, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Хабарай полевой хүдэлмэриие нэгэшье үдэрөөр гээгдэнгүй эхилхэ

Профсоюзуудай шухала зорилго

Советскэ профсоюзуудай XII съездын шиидхэбэри манай оронэй ...шадаа хүгжэхэ замда айхабтар удхашанартай. Совет гүрэнэй ...эдэхи шэнэ үедэ—орон дотороо ...н далайсатайгаар коммунизм ...уулжа захалһан үедэ профсоюзай дүүргэхэ үүргые, тэрэнэй ...рые съезд тодорхойлһон байна.

...рон дотороо коммунизм байгуулха хэрэгтэ профсоюзуудай ...гэхэ үүргые тодорхойлхо зуура съезд хадаа профсоюзууд тухай марксистско-ленинскэ һургаалые хүтэлбэри болгоһон байна. ...олоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ ...ниитэ ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ профсоюзай организацинууд ... юумэ хэхэ ёһотой,— гэжэ КПСС-эй XXI съездын резолюци...р хэлэгдэнэ.—Профсоюзууд хадаа хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай эдэбхи хэшээлые бадаруулха, гүрэнэй даабаринуудые ...прияти бүхэнөөр дүүргүүлхын, ...лэн дүүргүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр ...эрүүлхэ, шэныые үүсхэгшэдые, ...лан бүтээгшэдые, үйлэдбэриин ...үшүүлые дэмжэхэ, тэдэнэй дүй ...эл дэлгэрүүлхэ уялгатай».

...оммунизм байгуулха тухай КПСС-эй XXI съездын табиһан ...этэ зорилгые республикын ажалшад гүн ехэ баяр баясхалантайгаар угтаад, долоон жэлэй ...н ехэ түсэбые болзорһоонь ...дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн ...ээ арадай тэмсэлдэ жагсаба. ...ал Коммунистическэ партиингаа ...этэ съездһээ хойшо шэн гайхалтайгаар ажаллажа байһан ...-Удын паровозо-вагонно за...ой коллектив нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид, ...тын 25-да дүүргэжэ, түсэбһөө ...үр 3 миллион түхэригэй продукци гаргаһан тухайгаа мэдээсэжэ, профсоюзуудай XII съездые амаршалаа. Кварталайнгаа түсэбые мүн ...«Металлоширпотреб» завод, сэмбын фабрика, мяха-консервын комбинат, Улан-Удын модоной завод болзорһоонь урид дүүргээ.

...олоон жэлэй түсэбые болзорһонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн тэмсэлэй дундуур ажал хүдэлмэри дээрэшье, ажабайдалдашье коммунизмын шэнжэ шанар ...р ошохо тума үзэгдэжэ байна. Коммунистическэ ажалай 15 бригаданий болоод, энэ хүндэтэ нэрэ...ын түлөө 400 гаран бригада... тэмсэжэ байна. Энэ һайн һайн хүдэлөөн үдэр бүри үргэдэжэ ...хай.

...жал хүдэлмэрээ бүри урагшатайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулжа, шэнэ шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэл хаа хаанагүй дэлгэржэ байна. Уралан нарижуулгын, ...лан зохёолгын дурадхалнууд ...р орожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ.

...э бүгэдэ хадаа орон дотороо коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй ...бтараар дээшэлжэ, урган байһанание гэршэлнэ.

...игэбэшье профсоюзай бүхы организацинууд һайнаар хүдэлнэ, ...он байгуулхы ажалда олон ...ниие үргэнөөр элсүүлнэ гэжэ ...э болоо һаа, алдуутай болохо. Республикымнай зарим предприятинууд, совхозууд гүрэнэйнгөө түлөө абаһан уялгаяа дүүргэдэггүй, ...һайхяараал гээгдэжэ ябаһан ...аа. Цементын завод, Зэдын ...ольфрам-молибденэй комбинат, ...э бэлэдхэлэй предприятинууд ...эхи кварталай түсэбые дүүргээгүй. Зарим совхозууд мяха, һүн абаха уялгаяа муугаар дүүргэжэ, үхэл гарзатайгаар үбэлжэлгые үнгэргэжэ, хабарайнгаа тарилгада, илангаяа кукуруза тарилгада удаанаар бэлэдхэжэ байнхай. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, тэндэхи профсоюзай комитедүүд түсэбөө, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлжэ биранагүй, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөө ёһотоор эмхидхэжэ шаданагүй, үйлэдбэридэ өөһэдынгөө ехэ нүлөө үзүүлнэгүй.

СССР-эй профсоюзуудай XII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тулада профсоюзай комитедүүд дутуу дундануудаа усадхажа, хүдэлмэрээ үндэһөөрнь шэнэдхэн һайжаруулха уялгатай. Һайн үрэ дүн харуулһан үйлэдбэриин саг үргэлжын зүблөөнэй хүдэлмэриие бүри эдэбхитэй болгохо шухала. Үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ ажалшад хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые элирүүлдэг, өөһэдынгөө үнэтэ һанамжа, дурадхалнуудые оруулдаг байна. Гэбэшье зарим газарта, жэшээлхэдэ, Хориин, «Эрдэм» совхозуудта, бусад предприятинуудта иимэ зүблөөн хаа-яа үнгэргэгдэдэг байха юм. Иимэ байдалтай эбсэхын аргагүй.

Үйлэдбэри дээрэ ажалай бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гээшэ профсоюзуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Предприяти болон барилгануудта машинануудай, элдэб механизмуудай ямараар ашаглагдажа байһые, хэр дүүрэн хүсөөрөө хүдэлгэгдэжэ байһыень профсоюзай зарим комитедүүд хинан шалгадаггүй байһаар. Гэхэтэй хамта зарим предприяти, совхозууд социалистическэ уялгануудые абаад, тэдэнээ дүүргэхын хойноһоо ёһотой тэмсэл ябуулдаггүй байна. Тиигэжэ профсоюзай комитедэй зүгһөө хиналтын хэгдэдэггүй дээрэһээ абаһан уялганууд дүүргэгдэнгүй үлэшэдэг байна бшуу. Социалистическэ уялгын удхашанарые буруугаар ойлгохо, тэрээндэ ёһо тэдыгээр хандаха ябадалтай профсоюзай комитедүүд эрид шууд тэмсэхэ зэргэтэй.

Предприятинуудта хамтын договор баталха хэрэг ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ шухала арга нүхэсэл мүн болоно. Теэд зарим предприятинуудта, жэшээлхэдэ, нютагай промышленностиин, совнархозой предприятинуудта мүнөө жэлдэ хамтын договорнууд хожомдожо баталагдаһан байха юм. Иимэ ябадалые саашадаа дабтаха ёһогүйбди. Тэрэшэлэн ажал дээрэ гэнтын аюул һэргылхэ, аюулгүй байдал сахиха тушаа профсоюзай комитедүүд саг үргэлжэ зохихо хэмжээ абажа байха ёһотой. Гадна ажалшадые гэр байраар хангаха, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ саашадаашье шухала анхарал хандуулагдаха болоно.

Ажалшадые коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ асуудал профсоюзуудай хүдэлмэридэ гол шухала һуури эзэлдэг юм. Архи ууха, хулигаан ааша гаргаха, олониитын гурим эбдэхэ ябадалтай эрид шанга тэмсэл дэлгэрүүлхэ шухала. Профсоюзууд городууд болон тосхонуудта олониитын гурим сахиха талаар бии боложо байгаа һайн дуранай дружинануудые эмхидхэлсэхэ, али болохоор тэдэниие дэмжэхэ, туһаламжа үзүүлжэ байха уялгатай.

Новосибирскэ ГЭС баригшадай митинг

НОВОСИБИРСК, апрелиин 11. (ТАСС). Обь мүрэн дээрэхи түрүүшын гидроэлектростанциин ашаглалгада үгтэһэндэ зорюулагдажа, Новосибирскэ ГЭС-эй барилгын ...эй зүүн эрьеын посёлогто ...зоной хабаадалгатай ехэ митинг мүнөөдэр болоо.

...анциин һүүлшын долоодохи агрегадай ашаглалгада үгтэһэнтэй дашарамдуулан барилгын начальник В. В. Иванов суглараагшадые амаршалаа.

Тэрэшэлэн Новосибирскэ совнархозой түрүүлэгшэ В. Т. Забалуев, барилгын мастер А. С. Боронина, партиин Новосибирскэ горкомой секретарь Ф. И. Лощенков, хабсарагшадай бригадир К. И. Киселев болон бусад митинг дээрэ үгэ хэлээ.

...эй XXI СЪЕЗДЫН СТЕНОГРАФИЧЕСКА ТООСООН ХЭБЛЭН ГАРГАГДАБА

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI ...ын стенографическа тоосоое ...боти ном болгон политическэ ...утурын гүрэнэй хэблэл барлагдаба. Нэгэдэхи боти соонь ...заседанинуудай стенограмманууд, хоёрдохи соонь—11—17 заседанинуудай стенограмманууд, резолюцинууд, тогтоолнууд болон хабсаргалтанууд оруулагданхай.

Стенографическа тоосоон олон тиражтайгаар гаргагдаа.

(ТАСС).

Оролдосотой луговод

Түсэбтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ Совет орон дотор хүдөө ажахыһаа, илангаяа мал ажалһаа абтадаг ашаг шэмые дээшэлүүлхэ гээшэ тон зайлашагүй шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Тиимэһээ нэн түрүүн колхоз, совхоз бүхэндэ адууһа малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй байна.

Саянай хормойгоор хабарай урин дулаан саг ерэжэ, хада уулын саһан хайлан, гол горход боложо урдана. Эдэ үдэрнүүдтэ луговодуудай хэхэ хүдэлмэри ехэ.

Ахын аймагай «Улаан малшан» колхозой үнинэй луговод Аюша Шобоев сабшалангай ургасые дээшэлүүлхын тула жэл бүри нилээд ехэ хүдэлмэри хэдэг юм. Аюша Сосорович нёдондо жэлдэ 18 гектар сабшалан һайса уһалжа, наг шэбхэ гаргажа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 16 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаһан байна.

Мүнөө жэл нёдондонойхиһоо бүри ехэ үбһэ хуряажа абахын түлөө тэмсэжэ, 15 гектар сабшалан дээрэ үбэлдөө аргал шэбхэ гаргажа тараагаад, мүнөө тэндээ һайрамай уһа тогтоожо, һубаг, канаваһаа уһа гаргажа байнхай. Нүхэр Шобоев байгша ондо даажа абаһан сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 20 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абахаар шиидэнхэй.

Зураг дээрэ: луговод Аюша Шобоев.

П. Жужаевай фото, текст.

Баян ургаса абтаха

Курумканай дунда һургуулиинхид һуралсалаа үйлэдбэритэй холбохын тула горьтойхон хүдэлмэри хэжэ эхилээ. Жэшээнь, нёдондо жэл кукурузашадай, овощеводуудай, үбһэшэдэй звенонуудһаа бүридэһэн һурагшадай үйлэдбэриин бригада эмхидхэжэ, эндэхи колхозой тараалан болон сабшалан дээрэ ажаллаһан юм. Багша Л. Д. Цыренбазарова, һурагша Э. Балдановагай хүтэлбэрилдэг овощь ургуулагшадай звено кукурузын, томадай, турнепсын, хартаабхын үндэр баян ургаса ургуулжа, аймагайнгаа хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ олоһон юм. Звеногойнгоо ажалые һайнаар эмхидхэжэ, амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Э. Балданова Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан байна.

Ерэхэ зундаа һуралсалай-үйлэдбэриин лагерь эмхидхэхэ, 100 га талмайда кукуруза, 12 га овощь таржа ургуулха гэжэ һаяхан һургуулиин комсомолшуудай суглаан шиидхээ. Гектар бүриһөө 300 центнер кукурузын ногоон эшэ набша абахын тула мүнөө 300 тонно шахуу наг шэбхэ гаргаһанхай.

Мяха ехээр абахын түлөө республикын ажалшадай тэмсэлдэ хабаадалсаха зорилготойгоор мүнөө жэл һургуулиинхидһаа 15 мянган нугаһа тэжээжэ гүрэндөө тушааха.

Вл. Дандаров,
Курумканай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша.

ИВОЛГЫНХИД ГАЗАРАА ХАХАЛЖА, ТҮРҮҮШЫН ХЭДЭН ГЕКТАР ДЭЭРЭ ТАРИЛГА ХЭБЭ

Энэ жэлдэ Иволга, Янгаажанай талада хабарай урин дулаан саг хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ ерээ. Газарай хүрьһэнэй гэдэхэлээр түрүүшын тракторнууд борной шэрэжэ гараа һэн. Мүнөө үедэ энэ хүдэлмэри аймагай колхозуудта, совхоздо юрэнхы дээрээ дүүрэжэ байна.

Үдэр саг алдангүй хабарай полевой хүдэлмэриие Кировэй, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан Оронго» колхозууд, эндэхи совхоз эхилбэ. Эндэ борнойлго дүүрээд, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 70 гектар, Ленинэй—30 гектар, совхоз—30 гектар газар хахалаа. «Улаан Оронго» колхоз туршахын тэдыдэ 20 гектар хара таряа таряад байна. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай бусад колхозууд эртын тарилга хэжэ эхилхэнь.

Н. Николаев.

Гектарай 40—50 центнер үбһэ хуряаха

Энэ жэл ниитынгээ малда бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлдээд, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ гэжэ Хэжэнгын Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд шиидээ юм.

Эртэ үбэлһөө хойшо тарьялан, сабшалангай газарта наг шэбхэ горьтойгоор гаргагдаһан, саһан тогтоогдоһон, тошон халяагдаһан байна.

12 хүнһөө бүридэһэн луговодуудай звено хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Барагдашагүй баян дүршэл, шадабаритай, 82 наһатай солото луговод Мунко Цыренов, 73-тай луговод Ц. Чимитов болон бусад март һараһаа хойшо 120 гектар сабшалан һайрамай уһаар уһалба. Мүн һайса нэгшээгдэһэн наг шэбхэ ехээр гаргажа тараагаа.

—Сабшалан гаа элдэб модо шулуунһаань сэбэрлээд, үтэгжүүлгэ яһала хэжэ байнабди. Дунда зэргээр гектар бүхэнэй 20—25 центнер, ургасатай шэлэмэл газарһаа 40—50 центнер хүрэтэр үбһэ ногоо хуряахабди,—гэжэ Мунко үбгэжөөл нүхэдэйнгөө нэрэһээ найдамтайгаар хэлэнэ.

Ц-Д. Ринчино.

ХОЁР ОНДОО ДҮНГҮҮД

Һүүлэй урин дулаан үдэрнүүдтэ Кударын аймагай колхозуудай үргэн уужам тараалан, сабшалан дээгүүр үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор трактор, машинын хүсэтэ абяан, хүдэлмэришэдэй эршэтэ ажалай дуун замханагүй.

Эндэхи колхозуудай таряашад, механизаторнууд түсэбтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ ороохо тараанай, үбһэ ногооной ургасые эрид дээшэлүүлжэ, тарьялангай газарай гектар бүриһөө 10,3 центнер таряа, 110 центнер хартаабха, 300 центнерһээ бага бэшэ кукурузын ногоон эшэ набша, сабшалангай га бүриһөө 15 центнер үбһэ хуряаха зорилго табинхай. Мүнөө хабарайнгаа тарилгада хаһа саг соонь эрхимээр бэлдэһэн аймагай түрүү артельнүүд тараанай газарта шииг нойто бариха, наг шэбхэ гаргаха тарилгын урда тээхи хүдэлмэриие үдэрһөө үдэртэ улам улам үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна.

Тамирай Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид хабарайнгаа тарилгын урда тээхи хүдэлмэриие илангаяа эмхидхэжэ эхилэнхэй. Тус артелиин 3 комплексно бригаданууд хамтадаа 1500 гаран гектар пар болон намар хахалһан газар дээрэ шииг нойто бариха борнойлгые гурбахан үдэрэй турша соо хэжэ дүүргээ. Тиихэдэ колхозой кукурузашад энэ үбэлдөө, хабар эртүүр тарилгынгаа газар һайнаар үтэгжүүлхэ, уһалха тушаа бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хээ юм. Суута кукурузашан Николай Иннокентьевич Дампиловай хүтэлбэрилдэг звеногойхид даажа абаһан «Под Хаян» гэжэ газарта хамта 800 шахуу тонно хуушан хур аргал шэбхэ гаргаад, һаянай тэрэнээ зохидоор жэгдэлэн тараажа байна. Звеногойхид Тамир гэжэ голһоо уһа канаваар гаргажа, 40 гаран гектар газар уһаланхай.

Мүн энэ колхоз нуга сабшалан үтэгжүүлхэ, уһалха хүдэлмэриие баһал эршэмтэй һайнаар ябуулна. Эндэхи Петровой Хүнды гэжэ сабшалан дээрэ 50 гектарта газарай хүрьһэ зөөлэрүүлхэ, хүбхэнь гүй хэхын тула хүнгэн борнойгоор борнойлно. Һүүлэрнь тэндээ гаргаһан наг шэбхэ тарааха, һайрамай уһаар уһалжа эхилээ. Эндэ бүхэдөө 365 гектар сабшалан уһалагдахал байна. Тэрэшэлэн Шаазгай гэжэ газарай сабшалангые һайжаруулха тушаа горьтой хүдэлмэри хэгдэнэ. Газарай хүрьһэ зөөлэрүүлхэ борнойлго хэхэдээ трактористнар нүхэд В. Андреев, Н. Степанов гэгшэдэй агрегадууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

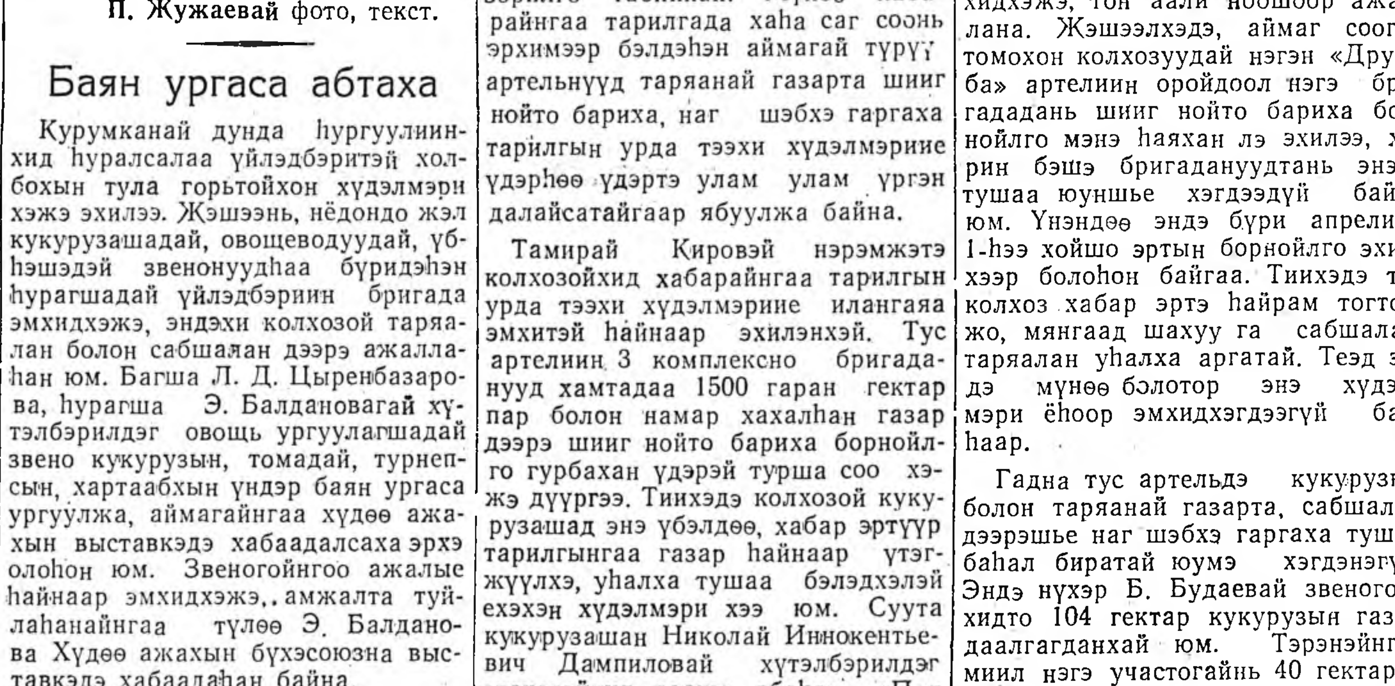
Аймагай Ждановай, Куйбышевай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта тараалан, сабшалангай газар үтэгжүүлхэ, уһалха, шииг нойто бариха борнойлго хэхэ хүдэлмэриие яһала хаһа сагтань эхилээд, муу бэшээр ябуулжа байнхай.

Гэбэшье эндэхи зарим колхозууд тараалан дээрээ зохид хаһа сагтань шииг нойто һайнаар бариха, наг шэбхэ ехээр гаргаха хүдэлмэриие хангалтагүй муугаар эмхидхэжэ, тон аали нобшоор ажаллана. Жэшээлхэдэ, аймаг соогоо томохон колхозуудай нэгэн «Дружба» артелиин оройдоол нэгэ бригададань шииг нойто бариха борнойлго мэнэ һаяхан лэ эхилээ, харин бэшэ бригадануудтань энээн тушаа юуншье хэгдээдүй байха юм. Үнэндэ эндэ бүри апрелиин 1-нээ хойшо эртын борнойлго хэжэ эхилхэ болоһон байгаа. Тиихэдэ тус колхоз хабар эртэ һайрам тогтоожо, мянгаад шахуу га сабшалан, тараалан уһалха арагатай. Теэд энэ дэ мүнөө болотор энэ хүдэлмэри ёһоор эмхидхэгдээгүй байһаар.

Гадна тус артельдэ кукурузын болон тараанай газарта, сабшалан дээрэшье наг шэбхэ гаргаха тушаа баһал биратай юумэ хэгдэнэгүй. Эндэ нүхэр Б. Будаевай звеногойхидто 104 гектар кукурузын газар даалгагданхай юм. Тэрэнэйнгээ миил нэгэ участогайнь 40 гектарта 200 тонно аргал шэбхэ гаргаад байнхай. «Манай звено эмхидхэгдээ гэжэ саарһан дээрэ нэрлэгдэһээр яһала үни болоо, теэд бодотоор ажаллажа эхилһэмнай һаянай. Колхозой правлениин трактор, машина үгөөгүй, хүдэлхэ хүнүүдые томилоогүй дээрэһээнь иимэ байдал тохёолдоо» гэжэ нүхэр Будаев хэлэнэ. Колхозой нүгөөдэ бригадаа нүхэр И. Капустинай даадаг кукурузын звено наг шэбхээ ойроод 4 мори тэргээр шэрэжэ, өөдтэй юумэ хэнэгүй байна.

Үбэр Хэрээтын «Путь Октября» колхозойхид поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэбөө миил 30 процент дүүргээд байна.

А. Бадмаев.

Зураг дээрэ: Уласхоорондын һайндэр—Майн 1-дэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гэй гаргаһан Уряануудые Улан-Удын депогой паровозо машинистын туһалагша А. Н. Раханский нүхэдтээ хамта уншажа байна. **А. Мантаевай фото.**

Түрэл орон доторнай

Кишинев. «Микропровод» гэжэ завод ашаглалгада үгтөө. Энэ завод хүнэй үһэнһөө нарин утаһан шэжэмүүдые, электро-хэмжэлгын приборнуудые, радиоаппаратура болон бусад зүйлнүүдые бүтээдэг юм. **Зураг дээрэ:** генераторна цех соо. Генераторнуудые тааруулан табигша Василий Бородатый, генераторщик Валентина Коноплева хоёр ажаллажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ХОНИНОЙ МЯХА ЕХЭЭР АБАДАГ БОЛОХОНЬ

Казахстанда долоон жэл соо хонидой тоо толгой үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, гурба дахин нэмэжэ, 75 миллион толгой болгогдохоор хараалагдана. Иигэжэ гурба дахин ехэ ноохо хайшалха аргатай болохоһоо гадна, хониной мяха нилээд элбэгээр абадаг болохо байна. Казахстан ноохо хайшалалгаар орон дотор хоёрдохи һуури эзэлнэ.

Казахстанай томо һүүлтэй хонидһоо тон ехэ мяхан абтадаг. Иимэ хонидой хурьгад түргөөр томо болодог, бэлшээридэ ябажа байгаад, дүрбэ һаратайдаа 40—47 килограмм, бүри ехэшье болодог байна.

Энэ жэлдэ Казахстанай колхоз, совхозууд мяханай комбинадуудта дунда зэргын 52 килограмм шэгнүүртэй таба миллион шахуу толгой хони тушааха. Республика догор абтаха мяханай 40 процентнь хониной мяхан болоно.

ЮРЭ БУСЫН ПОРОШОК

Буртаг үбһэ үгы болгодог «2,4—ДУ» препарадые Доной, Казахстанай, Украинын болон Алас Дурна зүгэй таряашад юрэ бусын порошок гэжэ нэрлэдэг. Үрэ ехэтэй энэ порошок үрмэдэһэ, шүдэр үбһэ, сагаан халаахай болон бэшэшье олон буртаг үбһэ үгы хэдэг байна. Иигэжэ буртаг үбһэ үгы хэхэдэ тараанай ургаса гектар бүриһөө хоёр хахад—гурбан центнерээр нэмэдэг.

Уфагай химическэ заводой гаргаһан энэ препарат хэрэглэхые хүсэгшэд тон олон байдаг. Долоон жэл соо энэ үнэтэ хорото химикат гаргалга найма дахин ехэдхэгдэхээр хараалагдана.

ТЕАТРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Башкирай, Мариин, Мордва, Татарай, Удмуртиин, Чувашиин автономно республикануудай театрнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн Чувашиин ниислэл Чебоксары городто һаяхан болоо. КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдтэй дашарамдуулан, театрнуудай урда табигдаһан зорилгонууд тухай театрын хүдэлмэриин шэнжэлэгшэ В. Пименовэй элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ. Репертуар тухай, мүн режиссер болон актёрнуудай шадабари мэргэжэл тухай ехэ хөөрэлдөөн хоёр хоног соо үргэлжэлээ. Зүблөөнэй урда тээ театрнуудай хүдэлмэрилэгшэд тус тус республикануудайнгаа театрнуудаар ябажа, зүжэгүүдые хараһан, тэдэнэй ажабайдалтай танилсаһан байна.

ГУШАН КИНОТЕАТР БАРИГДАХА ЮМ

Грузиин Ахалкалакска, Гегечкорско, Чохатаурска болон бэшэшье районуудай колхозууд энэ жэлдэ 64 стационарна киноустановко худалдан абаа. Энэ жэлдэ 30 кинотеатр баригдаха. Үргэн экрантай кинотеатрнуудай тоо олон болоно. Жэлэй дүүрэтэр үргэн экрантай фильмнүүд Батуми, Поти, Зугдиди, Самтредиа харуулагдаха.

Грузиин ССР-эй Культурын министерство колхознигуудые хангахаар үргэн экрантай нүүдэл киноустановко бии болгоо. Тэрэнь 11 метр үргэн экрантай.

(ТАСС).

ЭМХИДХЭЛЭЙ, ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҮНДЭҺӨӨРНЬ ҺАЙЖАРУУЛХ

республикын колхоз, совхозуудай эхин парторганизациин секретарьнуудай зүблөөн

☆ ☆

УЛАН-УДЭДЭ РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ЭХИН ПАРТОРГАНИЗАЦИИН СЕКРЕТАРЬНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН БОЛОЖО ҮНГЭРӨӨ, КПСС-эй XXI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЭ ХЭРЭГТЭ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ЗОРИЛГОНУУД ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ. КПСС-эй ОБКОМОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНУУДАЙ ТАҺАГЫЕ ДААГША НҮХЭР СЕМЕНОВ ЭЛИДХЭЛ ХЭЖЭ, 29 ХҮН ҮГЭ ХЭЛЭЭ. ЗҮБЛӨӨНЭЙ ТҮГЭСХЭЛДЭ ПАРТИИН ОБКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ НҮХЭР ХАХАЛОВ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ.

ЗҮБЛӨӨН ДЭЭРЭ ҮГЭ ХЭЛЭҺЭН ЗАРИМ ХҮНҮҮДЭЙ ХӨӨРӨӨЕ ТОЛИЛБОБДИ.

☆

Партийна суглаанай үүргэ дээшэлнэ

(Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Санжиевай үгэһөө)

Партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай колхознигууд ажал хүдэлмэрээ улам шангадхана.

Манай партийна организацида хамта 104 коммунистнууд тоологдоно. Коммунистнууднай колхозойнгоо комплексно 5 бригадануудаар хубаарилагдажа, тус тустаа харюусалгатай хүдэлмэри даажа абанхай.

Мал ажал дээрэ һаалишадаар, мал адуулагшадаар, хони харууһалагшадаар хамта 53 коммунист хүдэлмэрилнэ. Мүнөө коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл улам дээшэлжэ байна. Тэдэнэй үүсхэлээр байгша оной январь һарада колхоздоо ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ тухай асуудал партийна суглаан дээрэ хэлсэгдээ һэн. Тиигээд ажахын тоосоондо колхознай уданшьегүй ороһон байгаа.

Мүн февраль һарада болоһон партийна суглаан дээрэ комсомол-залуушуулые ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха, элсүүлхэ тухай дэлгэрэнгы хэмжээнүүд хараалагдаа һэн. Мүнөө залуушуулнай ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа байна.

Ажал хүдэлмэридөө онсо шалгарһан бригада, фермэ, мүн колхознигуудые урмашуулан партком, колхозой правлени тэдээндэ дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулжа байдаг. Социалистическэ мүрысөөнэй дүн һара бүридөө согсологдожо, колхознигуудай суглаан дээрэ гү, али нэмэл партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тэндээ дутуу дундануудаа элирүүлжэ, сэашадаа ажалаа һайжаруулха хэмжээ-ябуулга хараалнабди.

Бидэнэр нигэжэ партийна суглаанай үүргые эрид дээшэлүүлхые оролдожо ажалланабди.

Агитаторнуудта туһалха хэрэгтэй

(Хэжэнгын аймагай „Коммунизм" колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Раднаевай үгэһөө)

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые арад зондоо ойлгуулха хүдэлмэридэ манай колхозой партийна организаци ехэ анхаралаа табина. Юуб гэхэдэ, бүхы колхознигууд түрэл партиингаа XXI съездын шиидхэбэринүүдые, өөһэдынгөө урдахи зорилгонуудые тодоор ойлгобол, ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандаха байна бшуу.

Мүнөө үедэ 21 агитатор колхознигуудта съездын материалнуудые ойлгуулжа байна. Бидэнэр агитатораар томилходоо теоретическэ бэлэдхэлтэй, ажалай дүй дүршэлтэй, арад зондоо үгөө ойлгуулжа шадаха хүнүүдые оложо, партийна суглаан дээрэ тэдэнэрые баталдаг байнабди.

Агитаторнуудтаа ходо туһалжа, саг соонь заабари үгэжэ, мэдэрэл шадабаринь дээшэлүүлжэ байха тон шухала. Һүүлэй үедэ партиин XXI съездын материалаар агитаторнуудай 4 семинар үнгэргэгдөө. Агитаторнууд лекцинүүдые шагнаһан, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэһэн, заабари абаһан байна. Энэ семинар үнгэргэхэдэмнай КПСС-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд байлсажа туһалалсаа.

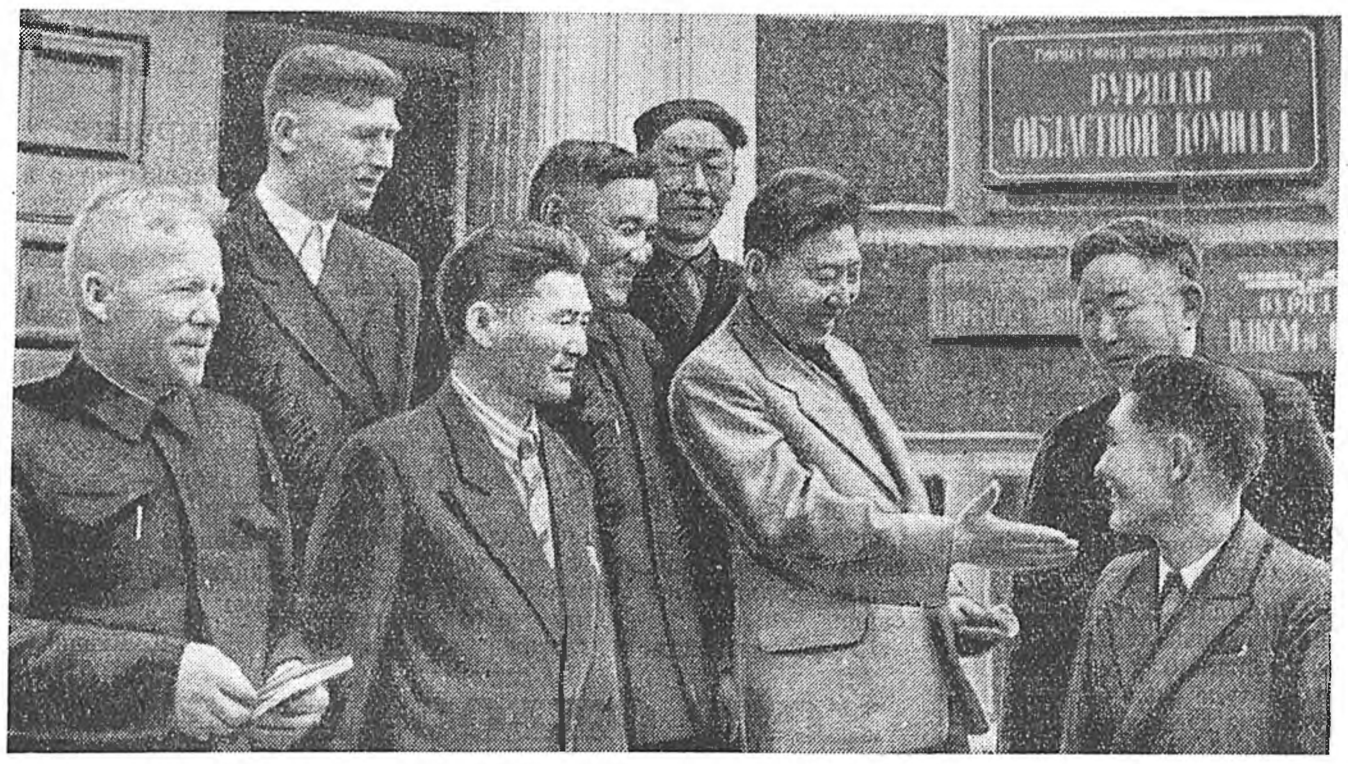
Арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада хүдөөгэй интеллигенциин үүргэ ехэ байна. Тиимэһээ бидэнэр хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэнэрэй суглаа үнгэргэжэ, тэндэ КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые колхознигуудта яажа ойлгуулхаб гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэһэн байнабди.

Гадна политическэ һуралсалай кружогто партиин XXI съездын материалаар 6 заняти үнгэргэгдөө.

Колхозой тосхондо, малай гүүртэ, отара бүхэндэ партиин XXI съездын материалаар харуулан ойлгуулха агитаци муу бэшээр эмхидхэгдээ.

1959 ондо мяха, һү, нооһо урдынхиһаа улам ехээр абаха гэһэн социалистическэ уялгаяа бэелүүлхын түлөө манай колхознигууд ехэ эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Жэшээлхэдэ, колхознигуудай хүсөөр түргэн саг соо Чесана гэжэ гэрхон дээрэ плотина баригдажа 1500 дүрбэлжэн метр уһатай нуур тогтоогдоо. Тэндэ шубуунай фермэ түхеэрэгдэхэ, мүн тэрэнэй уһаар 500 гектар газар уһалагдаха юм.

Ойлгууламжын хүдэлмэриин һайжарха бүри ажалша олоной эдэбхи үүсхэл, урма зориг дээшэлжэ, ажал хүдэлмэримнай урагшатай, бүтээсэтэйгээр ябадаг болоо.

☆

—Шэнэ байдалда—орон доторoo коммунизм байгуулжа захалһан сагта—шэнэ эрилтын ёһоор ажаллаха болообди, нүхэр, —гэжэ Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Б. Цыренов Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Н. Очировта хөөрэжэ байна.

Тэдэнииe тойроод колхозуудай партийна эхин организациин секретарьнууд — В. Лысцов, Р. Балдаков, А. Дымчиков, Г. Ламуев, Б. Дмитриев, С. Санжиев гэгшэд.

А. Мантаевай фото,

☆ ☆

Олоной хүсые элсүүлхэ

(Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна комитедэй секретарь нүхэр Жаргаловай үгэһөө)

Манай колхознигууд хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхые хүсэжэ, доторойнгоо арга боломжые дүүрэн хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Мал ажал манай гол ажахы болодог. Тэрээнээ улам хүгжөөжэ, мяха болон бусад продукци бүри ехээр абаха гэжэ хараалнабди. Үнгэрһэн 1958 онтой сасуулбал, мүнөө жэл мяха абалга 2 дахин ехэ болохо юм. Гүрэндөө 4226 центнер мяха худалдахабди. Энэ зорилгые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула манай колхозой правлени, партийна комитет эмхидхэлэй, олитэ-политическэ хүдэлмэриие колхознигуудай, илангаяа малшадай дунда үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна.

Колхоздомнай мяханай товарна тусхай фермэ эмхидхэгдээ. Энэ фермэдэ хамтадаа 1000 гаран толгой бодо мал, 400-һаа дээшэ адуу морид байдаг. Эндэхи малшадай хүдэлмэриие һайжаруулхын тула партком, колхозой правлени ехэ анхаралаа хандуулна. Энэ фермые даагшаар, урдань колхозой парторг ябаһан, шадамар бэрхэ коммунист нүхэр Дарицыренов томилогдоо. Тэрэшэлэн хэдэн олон коммунистнууд мал адуулагшад, хони харууһалагшад болонхой. Мүнөө тэдэнэр ажал хүдэлмэриин эрхим жэшээ бусадта харуулжа байдаг. Гадна коммунистнууд Гармаев, Цыбиков гэгшэд 215 толгой залуу мал таргалуулан шахажа байна. Ахалагша хонишод Галсанов Базаров хоёрто 1821 эрье хонид даалгагданхай.

Шахалганда табигдаһан малнуудые бэлшээн таргалуулхын тула 10.500 гектар бэлшээри таһалагдажа үгтөө. 250 гектар сабшалан һайжаруулагдажа байна.

Тиихэдэ мяханай фермэ дээрэ хүдэлмэрилдэг малшадта ажал хүдэлмэриин һайн эрхэ байдал байгуулхые хүсэжэ, тэдээндэ һайн гэр байра бэлдэгдэжэ байна. Түргөөр хабсаргагдадаг, задалагдадаг аяи замай хүнгэн 9 гэр барижа байнабди. Эдэ гэрнүүд соо радиоприёмник, газетэ, журналнууд болон бусад хэрэгсэлнүүд байха юм.

Манай партийна комитет колхознигуудай, илангаяа холын фермэ, отаранuудта ажалладаг малшадай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри һүүлэй үедэ нилээд һайжаруулжа шадаһан байна.

Мүнөө колхоз доторнай 39 агитаторнууд хүдэлмэрилжэ, парти, правительствын тогтоолнуудые, манай гүрэнэй дотоодын болон гадаадын ажабайдалай һонирхолтой асуудалнуудые колхознигуудта саг болзортонь ойлгуулан хэлэжэ байдаг. Тиихэдэ агитаторнууд 7 хоног бүхэндэ колхозойнгоо саг үргэлжын агитпунктда сугларжа, колхознигуудай дунда ябуулдаг хүдэлмэриингөө дүн гаргажа, дутуу дундануудаа элирүүлдэг һайн гуримтай болоо.

Малай ашаг шэмэ, илангаяа мяха ехээр абаха зорилгоёо колхознай дүүргэжэ шадаха гэжэ мэдүүлхэ байнаб.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэ

(Яруунын аймагай „Коммунизм" колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Галсановай үгэһөө)

Манай колхозой гэшүүд мүнөө жэлдэ социалистическэ ехэхэн уялгануудые абажа, нёдондонойхидо орходоо 600 центнер ехэ гэхэ гү, али хамта 2670 центнер мяха, 200 мянган литр ехэ һү гүрэндөө тушааха зорилго урдаа табижа, хүршэ «Победа» колхозойхидые мүрысөөндэ уряа һэн.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй—1959 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, тэмсэлдэ бүхы колхознигуудаа элсүүлхын түлөө манай партийна организаци ехэхэн оролдолго гаргажа байнхай.

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдтэй колхознигуудые һайнаар танилсуулха хүдэлмэридэ бүхы коммунистнууднай хабаадалсажа байнхай. Партийна организациин агитколлективэй 30 агитатор, хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлэй 7 лектор, элидхэлшэд долоон жэлэй түсэбые ажалшадта ойлгуулжа байна. Манай лекторнууд хүдэлмэрээ яһала һайжаруулаа, лекцинүүдые бэлэдхэл һайнтайгаар, һонирхолтойгоор уншадаг болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ганса ойлгууламжын хүдэлмэрээр ажалаа хизаарлана бэшэ, партийна организаци мүн ажал, мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина. Фермэ, гүүртэ, отаранuудай, бригаданuудай, малшадай хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээ. Мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүри гаргагдажа, түрүүшүүл урмашуулагдана. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи һуури эзэлһэн гүүртэ, хонишодой бригадада правлени болон партийна организациин дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар, хоёрдохи һуури эзэлэгшэдтэ—мүнгэн шан үгтэдэг байна.

Гүрэндэ мяха худалдалгаяа дээшэлүүлхээр ехэ уялга абаад, хэлэһэндээ хүрэхын тулада партийна бюрогой дурадхалаар шахан таргалүүлха малай тусхай гүүртэнүүд эмхидхэгдээ. Тэдэ гүүртэнүүдтэ ажаллахаар хоёр коммунист эльгээгдэбэ. Мүн лэ партийна бюрогой дурадхалаар, таргалуулаад гүрэндэ тушааха зорилгоор 100 бодо мал, 350 хони худалдажа абаабди. Энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Саашадаа үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэдэг болоогүйдөө, малһаа хэдэн дахин ехэ ашаг шэмэ абажа байхамнай бэрхэтэй. Тиимэһээ манай партийна организаци уһалагдадаг газарнуудаа мүнөө жэл 500—600 гектараар үргэдхэжэ, 3700—4000 мянган гектарта хүргэхэ гэжэ шиидхээ. Тиигээд урдань газар уһалалгада арбаад хүн ябажа байдаг байһан һаа, мүнөө 30 гаран хүн хабаадуулагдана. Луговодуудаймнай зариманиинь гектарай 30—50 центнер үбһэ хуряаха уялга абаад, ажаллажа байна.

Энэ жэлдэ кукурузын баян ургаса ургуулхын тулада коммунистнууд, комсомолшууд, бүхы колхознигууд оролдолго хэшээлээ гаргажа байнхай.

Ингэжэ бидэнэр абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэжэ, хэлэһэндээ хүрэхын түлөө тэмсэнэбди.

Шэнэ аргануудые хэрэглэнэбди

(Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Кривогорницыной үгэһөө)

Орон дотороо коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа захалбабди.

Хүн түрэлтэнэй үни заяанһаа һанажа, шэбшэжэ, эрмэлзэжэ ябаһан энэ жаргалта һайхан байдал байгуулжа байхадаа партийна организацинууд эмхидхэлэйнгээ, хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриие үндэһөөрнь хубилгажа, шэнэ, мүнөөдэрэй эрилтын ёһоор ажалладаг болохо ёһотой.

КПСС-эй XXI съездын һүүлээр манай партийна организаци ойлгууламжа, хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриие нилээд һайжаруулжа, колхознигуудайнгаа дунда лекци, элидхэлнүүдые бэлэдхэл һайнтайгаар, һонирхолтойгоор уншуулдаг, фермэ, гүүртэ, отара, бригадануудта агитаторай хөөрэлдөө ходо үнгэргэжэ байдаг болоо.

Лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдһээ гадна, ойлгууламжын хүдэлмэриин шэнэ аргануудые хэрэглэхэеэ оролдонобди. Жэшээлхэдэ, һая Поляковой «Калиновка түрүүлжэ ябана» гэһэн номоор уншагшадай конференци хэһэмнай аргагүй һонирхолтойгоор үнгэрөө. Калиновка тосхонойхидой амжалтатай танилсаад байхадаа, конференцидэ хабаадагшад өөһэдынгөө колхозой ажал хүдэлмэри тухай хөөрэлдэжэ, дутуу дундануудаа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлһэн, һанамжа, дурадхалнуудаа хэлэһэн байна.

— Оролдоо һаа, бидэнэршье калиновкынхидһаа дутуугүйгөөр колхозоо хүгжөөхэ аргатайбди,—гэжэ колхознигууд мэдүүлээ.

Агитколлективнай оронойнгоо, республика, аймагайнгаа бусадшье колхозуудай түрүү дүй дүршэлтэй колхознигуудаа һайнаар танилсуулхаяа оролдодог.

Партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдые хүн бүхэндэ һайнаар ойлгуулха, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хүн бүхэниие элсүүлхэ, зоригжуулха хэрэгтэй. Энэ асуудал партийна организациин суглаан дээрэ һая зүбшэн хэлсэгдээд, долоон жэлэй түсэбтэй хүн бүхэниие һайнаар танилсуулха хэрэг үшөөл хангалтагүй байна гэжэ тоологдоо. Тиигээд коммунист бүхэн ябаһан лэ газартаа, зоной сугларһан лэ газарта партиин XXI съездын материалнууд тухай, орон дотороо коммунизм байгуулха зорилгонууд тухай ходо хөөрэжэ, долоон жэлэй түсэбэй гүнзэгы удхые хүн бүхэндэ һайнаар ойлгуулжа байха ёһотой гэжэ шиидхэгдээ.

Хуушан сагай элдэб үлэгдэлнүүдтэй—бурхан шажанда шүтэхэ, архи ууха, хулигаан ааша, һамуу һалихай ябадал гаргаха, хулгай хүдал хэхэ гэхэ мэтэнүүдтэй эрид шанга тэмсэл ябуулха гэжэ манай партийна организаци шиидээ.

☆ ◻ ◻

Колхоздоо парткомтой, бригаданuудтаа партийна эхин организацинуудтай болоходоо, эмхидхэлэйшье, ойлгууламжыншье хүдэлмэри һайжаржа, эли бодо тодорхой, сомор болоо.

Партийна эхин организацинууд тус тустаа түсэб табижа, бригадынгаа бүхы ажал-ябуулгые хүтэлбэрилнэ. Бригаданuудта партийна эхин организацинуудай эмхидхэгдэһэнһээ хойшо политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэридэ нилээд хубилалта болоо. Бригада бүхэндэ саг үргэлжын агитпунктнууд эмхидхэгдээд, ойлгууламжын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин бодото гуламтанууд болоожо байнхай. Өөһэд өөһэдынгөө агитпунктые бригадын партийна эхин организаци бүхэн саг үргэлжэ, тодорхойгоор хүтэлбэрилжэ байдаг.

Хүдэлмэримнай тодорхой болоо

(Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Санжиевай үгэһөө)

Урдань коммунистнуудайнгаа хэдэн бригаданuудта таһаранхай байхада, тэдэниие ажахын элдэб харюусалгатай һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табижа бирагдадаггүй, алдуу эндүүнүүд гаргагдадаг байгаа. Мүнөө бригадын партийна эхин организацинууд хүн бүхэнэй мэргэжэл шадабариие, эрдэм бэлэдхэлыень, дура хүсэлыень харалсажа, элдэб харюусалгатай хүдэлмэридэ табидаг, зууршалдаг, тэдээндээ саг соонь туһалжа байдаг болоо.

Элидхэл, лекци, хөөрэлдөөн гэхэ мэтэ ойлгууламжын хүдэлмэриһөө гадна, бригадануудай парторганизацинуудта харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Коммунистнуудай, эдэбхитэдэй политическэ һуралсалыешье эхин парторганизацинууд тодорхойгоор, түсэбэй ёһоор ябуулдаг болоо. Мүнөө политическэ һуралсалай кружогуудта КПСС-эй XXI съездын материалнуудые шудалжа байна.

Гурбадахи бригадын партийна эхин организациин секретарь нүхэр Синицын ажалаа һайнаар, эдэбхитэйгээр ябуулна. Энэ бригадада социалистическэ мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнэ. Партийна организацинь социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа, бригадынгаа гэшүүдтэ дуулгадаг, амжалтанууд болон дутуу дундануудые зүбшэн хэлсүүлдэг байна.

Бүхы дээрээ эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри һайжарбашье, партийна эхин организацинуудnай бултадаа ажалаа һайнаар ябуулна гэхын аргагүй. Нэгэдэхи бригадада парторганизаци һая болотор муугаар ажалладаг, бригадынгаа хүдэлмэридэ ёһотой нүлөө үзүүлдэггүй байгаа. Манай хүдэлмэридэ бусадшье дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудал олон. Һая парткомтой, бригаданuудтаа эхин парторганизацинуудтай боложо байһан тула дүй дүршэлгүйдэнэбди. Республикын, аймагайшье газетэнүүдтэ парткомуудай, бригадануудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл һайнаар харуулагданагүй.

Тиихэдэ КПСС-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд парткомдо хүрөөд лэ, бригадануудай парторганизациин секретарьтай хөөрэлдэдэггүй, тэдэндэ туһалха гэжэ оролдодоггүй, тэдэниие тоохогүй ябадал гаргадаг байна.

КПСС-эй обкомшье бригадануудай парторганизациин дүй дүршэлые согсолһон ном, брошюра хэблүүлнэгүй.

☆

Малшадай дунда
нигэжэ ажалланабд

(Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Пурбуевай үгэһөө)

Түсэбтэ долоон жэлэйнгээ түр шын жэлдэ—1959 ондо мяха, нооһо абалгаяа эрид дээшэлүү зорилго урдаа табяад, тэрэнээ лүүлхын түлөө тэмсэжэ байнабд

Абаһан уялгануудаа амжа тайгаар бэелүүлхын тулада б нэр, нэн түрүүн, коммунистнуу ажахын һалбаринуудта зүб тааруугаар хубаарилан табих оролдонобди. Мүнөө үедэ колхо 90 коммунистнуудһаа 57-нь ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байн

Ажаһынгаа гол һалбарида— ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ бай хүнүүдэй дунда нийтэ-политиче хүдэлмэри һайжаруулха хэр партком гол анхаралаа таби Малай гүүртэ, отара дээгүүр руулан ойлгуулха агитаци гэмг гөөр эмхидхэгдээ. Агитаторнууд малшадай дунда элдэб олон а далаар, илангаяа партиин съездын шиидхэбэринүүдээр х хөөрэлдөө хэдэг болоо.

Һара бүри малшадай социа стическэ мүрысөөнэй дүнгүү согсолон гаргажа, үргэн сугл дээрэ зүбшэн хэлсэдэг байгааб Тээд март һарада малшадай лаае нэгэ бага ондоогоор үнгэр бэбди. Түрүүшээр малшадта церт харуулагдаа. Һүүлээрнь дын сайлалга эхилжэ, столой гуур зэргэлжэ һууһан малша хоорондо ажал хүдэлмэриин тухай хөөрэлдөөн захалба. Кол зой түрүүлэгшэ социалистическэ рысөөнэй февраль һарын дүнгүү хөөрэжэ үгөө. Һүүлээрнь һаалишад Воронцова, Нимае мүн түрүү хонишон Амогол гэгшэд ажал хүдэлмэриингөө дүршэл тухай, яагаад амжалта ладаг тухайгаа дэлгэрэнгы малшадта хөөрэжэ үгэһэн байн

Урдань суглаан дээрэ үгэ х дэггүй малшад энэ хөөрэлдөө ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Энэ мэтээр политическэ хүдэл риин арга методые саг үргэлжэ билгажа байхада ехэ һонирхол ойлгосотой байха байна.

Кукурузада ехэ
анхарал табиха

(Сэлэнгын совхозой парткомой секр нүхэр Николаевай үгэһөө)

Партиин XXI съездын матери нуудтай танилсаад, манай совхо хүдэлмэрилэгшэд ажахыгаа түр хүгжөөхэ зорилготойгоор шэнэ, шэлүүлэгдэһэн социалистиче уялга абаһан юм.

Нэн түрүүн малдаа гүйсэд х хэ, элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэ хые оролдонобди. Энэ асуудал тийна нэмэл суглаан дээрэ хэл дээ һэн.

Тэрэ суглаан дээрэ куку ехээр тариха тухай онсо анха хандуулагдажа, тодорхой шии бэри абтаһан юм.

Мүнөө жэлдэ 600 гектар газ кукуруза тариха гэжэ түсэблэ Партийна комитедэй дурадха совхозой дирекци үнгэрһэн оной ноябрьда кукуруза ургуу тусгаар звенонуудые бии б һэн. Тэдээндэ кукуруза ургуу газар, машина болон зэр зэмсэ даалгагдажа үгтэһэн байгаа. гээд звено бүхэн үбэлэй сагта жа абаһан газар дээрээ агроте ческэ хэдэн хэмжээ-ябуулгану бэелүүлээ.

Мүнөө кукурузын газарай ге бүхэндэ 30 тонноһоо дээшэ шэбхэ зөөгдэжэ гаргагдаа. Эн дэлмэридэ 12 автомашина, тракторнууд хабаадана. Мүн дээрэ үбэлэй үедэ саһан элбэ обоологдожо, шииг нойто ехээр ригдажа байна. Зарим газарые ри ехээр уһалха гэжэ хараала на. Юуб гэхэдэ, урда жэлнү ехээр уһалагдадаг газарһаал к рузын үндэр ургаса абтажа ба юм.

Гэбэшье кукурузын ургаса сал уһалууриһаа бэшэ, мүн наар хэгдэһэн үтэгжүүлгэһээ дыдаха гээшэ. Энээниие хара абажа, кукуруза ургуулха зв нуудnай кукурузын поли дээрэ шэбхэ элбэгээр гаргахые орол Жэшээнь, нүхэр Еранскиин бэрилдэг звено даажа абаһан гектар газарайнгаа гектар бү 40 тонноһоо бага бэшэ наг гаргахань. Энэ звеногойхидой шээгээр бусад звенонуудnай наар хүдэлмэрилнэ.

Энээнэй ашаар бидэнэр бүх гектар талмайн гектар б 300-һаа дээшэ центнер кукур ногоон эшэ набша хуряажа гэһэн уялгаяа бэелүүлхын ойлгууламжын хүдэлмэри ү ябуулнабди.

...лаг үнеэдэй һүн ехэ тоһолиг байдаг. Тэдээнһээ хэды бага һүн һаагда-
...шаартайхан лэ шэмэ абтадаг байна.
...дээрэ: Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой һарлаг үнеэдэй
...түрүү һаалишад (зүүн гарһаа) Таня Балданова, Гомбой Сыренова.

Д. Дугаровай фото.

Ц. БАДМАЕВ

...анай фермэдэ" гэһэн шүлэгүүдһээ

Харагшан

...фермэһээ харагшаниие
...центр асарба.
...эсхэлэн выставкэдэ
...ниие абаашахаяа
шиидэбэд.

...ан юрын лэ үнеэн юм,
...һүтэйнь хэлэшэгүй.
...жэлдэ тэрээниие
...үнеэн олдоногүй.

...тиибэшье харагшанай
...румэниинь үгыл даа,
...ан басаган Норжомын
...ажаллаһанай үрэл даа.

...бидэндэ Норжомо:
...шан һүтэй үнеэн лэ.
...һаал тиибэш болодог
...жэ басаган энеэнэ.

...ниие үдэшэ гү, үглөө гү
...гэхэн лэ һаабал,

Детсадай үхибүүды бултыень
Тон гансаараа садхаахал.

Тиимэ һүтэй дээрэһээ
Тэрэмнай выставкэдэ мордохонь.
Хүнүүд тэрэниие хүзүүнһээнь
Хүтэлжэ машинада гаргахань.

Хабтагай дамжан Харагшамнай
Хашалгүй машинада абирба.
«Өөрөө мэдэхэб» гэһэндэл,
Олижо хүнүүдые зайсуулба.

Оройдоо түрүүшынхеэ выставкэдэ
Ошоно бэшэлби гэһэндэл,
Тойроһон хүнүүдые хэрэгсээнгүй,
Томоотой зогсобо хүндэлдэн.

Байраһаа машинын хүдэлхэдэ,
Бардам тойроод харасгааба.
Халбалзан «баяртай» гэһэндэл,
Халта һүүлээ шарбаба.

Түрүүшүүлэй нэгэн

...һатай Пилма Дымчикова ...н аймагай Энгельсын нэ... колхоздо һаалишан боло... ...оор 25 жэл болобо. Нүхэр ...кова даалгагдаһан ажалдаа ...гтаар, үнэн зүрхэнһөө ...г, өөрынгөө баян дүй дүр... залуу һаалишадта дамжуу... ...хын хойноһоо саг үргэлжэ ...ю байдаг юм. Пилмын ха... ...ан мал тобир тарган, һүтэй галнуудайнь олонхи һү ехэтэй үнеэд болодог юм. Мүнөө өөрынь һаадаг үнеэд тэрэнэй гараар түлжүүлэгдэһэн байха. Нүхэр Дымчикова урдандаа үнеэн бүриһөө оройдоо 300—400 литр һү һаадаг бэлэй. Харин мүнөө зарим үнеэдһээ 2000 литр хүрэтэр һү һаажа, аймагайнгаа эрхим һаалишан болоо. Энэнь нүхэр Дымчиковагай үнеэдэй үүлтэрые һайжаруулхын хойноһоо саг үргэлжэ тэмсэдэгэйнь, мүн мэргэжэл, шадабаряа дээшэлүүлжэ байдагайнь аша үрэ мүн.

...25 жэлэй турша соо 250 га... ...л түлжүүлээ, 270 мянга га... ...һү һаагаа. Түлжүүлһэн ту...

Р. Цырендоржиев.

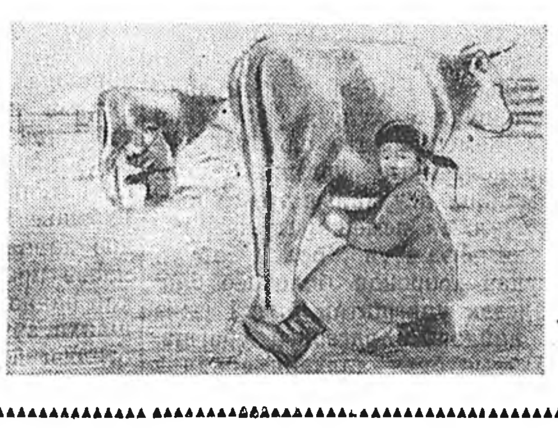
Эдир һаалишан

...бликым н а й ...үн захадахи ... аймагай ... тосхондо ...городһоо 80 ...рын хараан... ...оон жэлэй ... бии. Энэ ... шаби ...ап Будаев ...хойшо мал... ...тай байжа, ...ерн» колхо... ...шэн Дулгар хойноһоо ...ан, тугал ... үнеэ эбил... ...оһон юм. ...наһатайһаа ...үнеэ өөрөө ...раһан бай...

Ажалда дуратай энэ хүбүүн эжынгээ һайн туһалагша болонхой. Һаяхан хабарай амаралтын үеэр хэдэн хоногой туршада Осторнойн гүүртэдэ эжынгээ даажа байдаг үнеэдые гансаараа һаажа, өөрыень амаруулаа.

Зураг дээрэ: һургуулиин һурагша Цыренжап үнеэ һаажа һууна.

И. Тарнуевай текст.
Ц. Будаевай фото.

Мэргэжэлтэдэй зоригжол

Мухаршэбэрэй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнһөө

Тээсгэн Мухаршэбэр тосхондо аймагай колхозуудай, «Эрдэм» совхозой ажалшад, малшад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд олооро сугларжа, 1959 ондо абаһан социалистическэ уялганууд тухайгаа, тэдээнэйнгээ ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай хэлсээ. Энэ асуудалаар аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Караманов элидхэл хэһэн байна.

Тус зүблөөндэ олон хүн үгэ хэлээ. Гашейн РТС-эй уһанай ажахын начальник нүхэр Козбар үгэ хэлэхэдээ, таряалан, сабшалан уһалха хүдэлмэри аймаг дотор эмхигүй муугаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглээ. Мүнөө үедэ олонхи колхозуудта луговодуудай дунда эмхидхэлэй ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Тэдэнэр курумканайхидай хандалгатай хүсэд танилсажа, тодорхой уялгануудые абаагүй байһаар. Сабшалан дээрэ үтэгжүүлгэ багаар зөөгдэнэ. Жэшээлбэл, «Эрдэм» совхоз хамта 3 мянган гектарай сабшалантай аад, тэрээндээ оройдоол 100 тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргаа гэбэ.

Сахарай свёклын ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор аймагта ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ байһан тухай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин агроном нүхэр В. Якунин иигэжэ хэлээ:

— Республика доторхи Кударын, Бичурын, мүн манай аймагта сахарай свёкло таригдадаг гээшэ. Теэд манай аймагта энэ ургамалһаа үшөөл бага ургаса абтана. Нёдондо жэлдэ Кударын, Бичурын аймагуудта га бүриһөө 36—50 центнер ургаса абтаа һэн. Харин тиихэдэ аймаг доторнай гектарай оройдоол 18 центнер ургаса хуряагдаа бшуу. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, свёкло тарихаар таатай зохид газар шэлэн олożо шаданагүйбди. Свёклын поли дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ багаар гаргагдана. Мүн ургаса харууһалха талааршье дутагдал ехэ бии.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой залуушуулай гахайн фермые даагша нүхэр И. Брилев, «Эрдэм» совхозой 1-дэхи отделениие эрхилэгшэ нүхэр Антонов гэгшэд ажалшадай абаһан уялгануудай хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн олон хүн Гашейн РТС-эй хангалтагүй муу ажал хүдэлмэриие шүүмжэлээ. Илангаяа эндэ трактор, машинын заһабарилгын шанар тон муу. РТС-эй складууд зохихо гуримаар ажалладаггүй байна. Эндэнь колхозуудта шухала хэрэгтэй трактор, машинын запасной деталь, часть хаһа сагтаа байдаггүй, складынь ходо хаалгатай байдаг.

Орооһо таряа болон үбһэ тэжээлэй баян ургаса абахын зорилгоор юу хэхэ байһан тухайгаа сугларагшад дэлгэрэнгыгээр хэлсэбэ. Суглаан дээрэ республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр А. Желтый, Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр Чурилов, партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Попов болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Т. Гармаев.

УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ СОЮЗДА

1. ШЭНЭ СУГЛУУЛБАРИНУУД ХЭБЛЭГДЭХЭНЬ

Байгша оной ноябрь соо Москвада болохо Бурядай искусство, литературын декадада бэлэдхэл республика доторнай эршэмтэйгээр ябажа байна. Уран зохёолшод декадые угтуулан шэнэ роман, повесть, шүлэг, поэмэнүүдые бэшэнэ, тэдэнээ Москвада, эндээ хэблүүлэн гаргана. Гэхэтэй хамта, уран зохёолшод өөһэдынгөө дутагдалнууд тухайда һаяхан хамтын суглаан дээрээ зүбшэн хэлсээ.

—Партиин XXI съездһээ хойшо ашагүйхэн сагай үнгэрбэшье, түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшүүлэй ажал хүдэлмэриие харуулһан зохёолнууд бэшэгдээдүй,—гэжэ Бурядай Уран зохёолшодой союзай харюусалгата секретарь Ц. Дамдинжапов хэлэбэ.—Тиимэһээ ойрын сагта энэ дутагдалаа усадхахын тула шэнэ очерк, шүлэгүүдые бэшэжэ, тусхай номууд болгон хэблүүлхэ ёһотойбди.

Уран зохёолшод Х. Намсараев, Ч. Намжилов, Н. Рыбко, К. Ильин (Усть-Ордын округ), Ц. Бадмаев болон бусад мүн дурадхалнуудые оруулаа.

«Коммунистическэ ажалые алдаршуулан магтанабди» гэһэн шүлэгүүдэй, долоон жэлэй түрүүшүүл тухай очеркнуудай суглуулбаринуудые ород, бурят хэлэнүүд дээрэ декада болотор бэшэжэ хэблүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад шиидхээ.

2. ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Ленинэй орденто оперо, баледэй театрын уужам зал соо кооперативна техникумэй, медицинскэ училищиин һурагшад һаяхан сугларба. Эдэнэр республикын уран зохёолшодтой, уран зураашад болон театрнуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзахаяа ерэһэн байна.

Залуу поэдүүд В. Жалсанов, Ч. Гомбоин, Ц. Бадмаев, В. Ковтун, Ц. Хамаев, К. Ильин, А. Бадаев, Н. Дамдинов, Д. Дамбаев, Ц. Жимбиев гэгшэдэй шэнэ шүлэгүүдээ уншахадань, һурагшад халуунаар угтаа.

Республикын Уран зураашадай союзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Павлов, Бурядай АССР-эй габьяата артистка Бенская (Ород драмын театр), Бурядай АССР-эй габьяата ажал-ябуулагша Маймескул (Оперо, баледэй театр) ажал хүдэлмэри тухайдаа хөөрэбэ.

Һүүлээрнь оперо, баледэй театрынхидай хүсөөр һонирхолтой концерт болоо. РСФСР-эй габьяата артистнар Л. Линхобоин, Л. Сахьянова, Ю. Семенова энээндэ хабаадалсаа.

А. Данилов.

Һурагшадай экскурси

Һурагшадай хабарай каникулай үедэ Улан-Удын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ республикын һургуулинуудай һурагшад олоороо орожо хараһан байна. Хэдэхэн үдэрэй туршада 2000 һурагшад эндэ ороо.

Холын Яруунын, Курумканай, Закаменай, Ториин, Хориин аймагуудай һургуулинуудай һурагшад Улан-Удэ ерээ. Тиихэдээ хизаар оронойнгоо түүхэтэй, байгаалиин баялигтай, республикынгаа социалистическэ байгуулалтатай танилсаа. Музейн түүхын таһаг дотор Совет засагай үеын байдал һурагшадые ехээр һонирхуулаа.

Музейн хүдэлмэрилэгшэд хизаар ороноо шэнжэлэлгын асуудалнуудаар һурагшадтай хөөрэлдөө үнгэргөө.

З. Яковлева.

...шын дэбтэрһээ

Амар мэндэ, Сахалин

...дэ, Сахалин арал, амар
мэндэ.
...ата талын бурят
хүбүүнһээ мэндэ.
...дайраад бусахаяа
ерээгүйб эндэ.
...гата албаяа хэхээ ерээб,
мэдэ.

...шамай, карта дээрэ
багадаа
...а заажа, зэмэлүүлдэг
һэм багшадаа.
...өө хүл доро́м
намжаарнаш,
...далайн тооһоор уняартан
манарнаш.

...айн долгин-гэшхүүрыш
дамжажа,
...лижэ, богоһыеш
алхаһандаа баясанам.
...айнгаа урданай гурим
баримталжа,
...лэг хадаг болгон
баринам.

Залуу поэт

Нүхэр Жалсанов Бичурын аймагай Шэбэртэ нютагта 1936 ондо түрэһэн юм. Шэбэртын дунда һургуулида һуража байхадаа шүлэг бэшэжэ эхилээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят Монголой комсомолец» газетэнүүдтэ, «Байгалай толон» журналда, элдэб суглуулбаринуудта шүлэгүүдынь толилогдоно.

Бэлигтэй, залуу уран зохёолшын «Суранзан» гэжэ үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүдэйнь суглуулбариие Бурядай номой хэблэл 1957 ондо гаргаа бэлэй.

«Бурят-Монголой комсомолец» газетын редакцида ажаллажа байтараа сэрэгэй албанда мордоһон байгаа. Владимир Жалсанов Советскэ Армиин зэргэдэ хоёрдохи жэлээ алба хэжэ байха зуураа, шэнэ шүлэгүүдые, «Хүбүүнэй хуби заяан» гэһэн повесть бэшэжэ байчхай. Совет сэрэгшэдэй дайшалхы һуралсал, үдэр бүриин ажабайдалые зохёолнууд соогоо харуулха гэжэ оролдоно.

Мүнөө тэрэнэй хоёр шүлэг эндэ толилогдобо.

2. Хабарай дуһал

Гурбан жэлдэ сэрэгэй алба хээд,
Гэртээ бусаһан хүбүүгээ
хараһандаа
Бахардуу түргөөр гэнтэ хүзүүдээд,
Баярайнгаа ехые багтаажа
ядаһандаа,

Буурал сагаан толгойто эхын
Баярайнгаа нёлбоһо
мэлмэрүүлһэндэл,
Хабарай түрүүшын һара—мартын
Хабатайхан элшээрээ игаан
ерэхэдэл

Баясаа ха гү, гэрнүүдэй оройһоо
Бамбагар хүбэн саһанай дуһал—
Сэдьхэлэйнгээ баярай нёлбоһо
«нюдэнһөө»
Сахалинай байгаали мэлмэрүүлбэ.

Далир доро шэбээлээшэд

Фельетон

Ажалша эхэнэрэй хуби заяан дээрэ хара һанаатай нэгэ хүнэй мантан нюдарга лүс байса буушаба. Тиихэтэйнь хамта, харанхы һүни харалган шуурганай шууяжа, ой модо орбонтойнь абаашажа байһандал һанагдан, хүнүүдэй досоо харанхалжа, уур сухалаар орьёлжо байба...

Хаана, юун болооб? Дээдэ Онгостойдохи туберкулёзно санаториин хамһабариин ажахын директор Сергей Васильевич Бадмаев энэ тушаалда 1953 ондо ороһонһоо хойшо үнэн сэхэ олон хүниие «һайн дураарнь» намнадаг байгаа. Тиигэжэ намнаһан ээлжээтэ, гушан гурбадахи (!) приказдаа хэдэхэн хоногой урда директор гараа табиба. Тиин эндэ арбаад жэл үнэн сэхээр ажаллаһан, һургуулиин наһанай үхибүүтэй ганса бэе эхэ Мария Захарова директорэйнгээ дутуу дундые шүүмжэлһэнэй түлөө хаалгын саана хаягдашоо.

Ажалһаа «һайн дураараа» намнуулһан 33 хүнэй олонхинь эрхим һайнаар хүдэлдэг байһан юм. Теэд юун болооб? Директор Бадмаев шүүмжэлэлдэ тон дурагүй, тэрээниие муухайса хабшадаг, урдаһаань ама гараһан хүниие намнажа һаладаг заншалтай. Тиихэдээ өөрын тусхай «шэнэ арга» хэрэглэдэг. Энэ «аргань» юуб гэхэдэ, С. В. Бадмаев намнаха гэһэн хүнөө «өөрын» хүнүүдтэй хамһажа ерээд, тэсэхын аргагүйгөөр газаашалдаг, амилхашье арга олгодоггүй. Тиихэдэнь газаашалуулааша хүн «һайн дураараа» мэдүүлгэ үгэжэ, гараха баатай болоно.

—Ажахыда гүү һаадаг байгааб,—гэжэ Д. Р. Балданова хэлэнэ.—Нёдондо түсэбөө 300 литрээр үлүүлэн дүүргээ һэм. Теэд муу муухай юумэнэй боложо байхые хараад, тэсэхын аргагүй болоходонь шүүмжэлэн гээд, шоодобори хүн болошооб. Директор Бадмаев ойрынгоо хүнүүдтэй хамһажа, намайе ехээр газаашалаа, доромжолоо. Тэсэхэ аргынгаа һалахада мэдүүлгэ үгэжэ, гараха баатай болооб. Директор өөрөө үдэр бүри 3—4 литр һү гэртээ абаашуулдаг, ахалагша һаалишан Дора Шаракшинова 4—5 литр һү абаашадаг, кладовщик Мария Жигжитовна Кузьмина туһаһан һүнэй сүсэгые халмажа абаад ябашадаг һэн. Иигэжэ болохогүй гэжэ хэлэһэн байгааб. Ажахыда үзэгдэжэ байһан ехэ дутагдалнуудые мүн лэ шүүмжэлээ бэлэйб...

Энэ ажахыда ошожо, олон хүнөөр хөөрэлдөөд, С. В. Бадмаевтай өөртэйнь уулзаад байхада, директорэй «гуулиниинь» «нюу нюутарнь нюрганай забһараар, хабша хабшатарнь хабһанай забһараар» харагдажа гараба. С. В. Бадмаев столойнгоо саанаһаа бодон һуун байжа, нидхэ дороһоо мэхэтэйхэнээр энеэбхилэн байжа хөөрэнэ. Тиихэдээ гэм зэмэгүй сэхэ сэбэр хүн боложо, бэеэ сагаалхые, «хэбтэһэн хони бодхоожо шадахагүй» гэнэн хонгор, һайн хүн гэжэ һануулхые оролдоно...

С. В. Бадмаев өөртөө «дулаахан уургай» заһанхай: «шэбэнэхэһээ нэгэ үгэтэй, шэмхэхэһээ нэгэ мяхатай» хүнүүдээр бэеэ тойрууланхай. Танил хүнэйнгөө — М. Ж. Кузьминагай урдань һангай зөөри урихэнэй түлөө хэһээгдэһые мэдэжэ байһан мүртөө С. В. Бадмаев тэрээниие материальна ехэ харюусалгатай ажалда — кладовщик, учётчик болгожо абаа. Директор һамганайнгаа түрэл Алла Атутовае огородой учётчик болгонхой. Сад, огород эрхилжэ байһан үнэшэн ганса үбгэниие үнгэрэгшэ намар ажалһаань «һайн дураарнь» гаргажа хаяад, оронгдонь өөрынгөө танил Похосоевые табяа.

Тэрэ «дулаан уургай» соо, кладовой багта юунэйшье боложо, хэдышье шэнээн һүнэй, мёдой, сүсэгын, элдэб үрэ жэмэсэй, огородой эдеэнэй хайшаашье урдажа байһаниие хэн мэдэхэ бэлэй! Һара наран хоёрһоо ондоо гэршэ олдохогүй бшуу.

С. В. Бадмаевай баруун гарынь, болоһон нэрлэгдэгшэ Кузьмина профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ юм. Тиимэһээ үнэн сэхэ ажалаараа шалгарһан түрүүшүүл бэшэ, харин директор болон тэрэнэй ойрын хүнүүд шагнал һайшаалда хүртэжэ байдаг.

«Дулаан уургай» яахадаа бута сохигдоногүйб гэхэдэ, тэрэмнай дабагдашагүй дали доро заһагданхай. Энэ ажахые ударидадаг Элүүрые хамгаалгын министерствын зарим хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, министрын орлогшо байһан П. Т. Яжинов «дулаан уургайе» бута сохюулха ехэл дурагүй байгаа. Энэнь тон гайхалтайшье, һэжэглэмээршье байна. С. В. Бадмаевай шүүмжэлүүлхэ бүринь П. Т. Яжинов хамгаалаад лэ абашадаг. Үнгэрэгшэ жэлэй август, октябрь, ноябрь һарануудта Д. Р. Балданова тус ажахыдахи дутагдалнууд тухай гурбан мэдүүлгэ нүхэр Яжиновта үгэһэн байгаа. Тэдэнь ямаршье харюугүй, уһа руу шэдэһэн шулуун шэнгеэр үгы болошоо. Тиихэдэнь Балданова баһа дахин мэдүүлгэ үгэһэн байгаа. Тэрэ мэдүүлгые Яжинов дараха аргагүй байхадаа, ажахын хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ табижа, зүбшэн хэлсүүлһэн нэрэ зүүгээд, гараһан шүүмжэлэлые бүхы шадалаараа хабшаад, тон яаралтайгаар, бүрэг бараг гүүлээд орхижорхёо. Шүүмжэлжэ үгэ хэлэхэ дуратай байһан зарим хүнүүдтэ үгэшье үгтөөгүй. Ажахын малаа үхүүлһэн тухай Балдановагай хэлэхэдэ, нүхэр Яжинов: «Юу гайхаабши! Малһаа байха хүн үхэдэг юм» гээд, үгыень таһа сабшажархёо. Кузьминагай урда тээ кладовщик байһан Дора Галсановагай шүүмжэлжэ үгэ хэлэһэниинь суглаанай протоколдо оруулагдаагүй.

Тэндэхи ажал хэрэгтэ тон ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. Нёдондо 15 гектарта таригдажа, һайнаар ургаһан зелёнконь намартаа харууһагүй орхигдоод, малда ехээр гэшхэгдэшоо. Тиимэһээ мүнөө малай тэжээлээр дуталдажа байна. Намар тэрэ зелёнкодо ороһон үнеэд сооһоонь түүдэгтэжэ үхэһэн, тугал хаяһан ушар бии. Эгээн ехэ һү үгэдэг 6 гүүниинь дирекциин саг дары хэмжээ абаагүйһөө боложо, мүнөө һубайраад байна. Үрэ жэмэстэ садынь задагайршанхай. Ажалда абажа, байра үгэһэн олон хүнүүдээ ажалһаань гаргабашье, байраһаань гаргаха эрхэгүй һэн туладаа мүнөө гэр байраар дуталдана. Жэшээнь, эндэхи медпунктын фельдшер Е. Бадуева эрьелдэхэ аргагүй гэхээр бишыхан таһалгын дундуур бүд хүшэгэ татаад, хахад соонь бүлэнэртээ байрлана, нүгөө хахад соонь үбшэнтэниие үзэнэ.

Тобшолон хэлэхэдэ, «өөдэнь хаяһан шулуун өөр дээрэ» гэдэгтэл, Бадмаевта газаашалуулһан, доромжолуулһан, намнуулһан үнэн сэхэ ажалшадай уур сухалай нюдарга тэрээнэй өөрынь толгой дээрэ, тэрээнэй «дулаан уургай» дээрэ лүс байса буухаар болоо.

Ш. Нимбуев.

Баяжан хүгжэнэ Барагхан нютагнай

Баргажан Хүнтэйн баян талада һуурижаһан Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ниитын ажахы жэл ерэхэ тудам улам хүгжэжэ, колхозникуудынь баян дэлгэр байдалтай болонхой.

Энэ колхоз олон һалбаритай ажахытай, аймаг соогоо эгээн томо артель юм. Һүүлшын 4—5 жэлэй туршада колхозой мал ехээр үдөө, ниитын олзо доходынь хэдэн дахин ехэ болобо.

Жэшээлхэдэ, 1953 ондо колхозой оруулһан олзые үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, таба үлүүтэй дахин ехэ болоо гэхэ гү, али таба миллион зуун дүшэ мянган түхэригтэ хүрэбэ.

Долоон жэлэй түсэбөөр колхозой хонин һүрэг 42 мянган толгойдо хүргэгдэжэ, хоёр дахин олон болохо байна. Хонидой тоо толгойн олошоруулагдахатай хамта, тэрээнһээ абтаха нооһоной шанар һайжаруулагдан, мүнөөнэйхиһөө бүри ехээр хайшалагдадаг болохо юм. Тиигэжэ хонин бүриһөө 4,5 килограмм нарин, нарибтар нооһон хайшалагдаха болоно. Тэрээнтэй хамта, эбэртэ бодо мал болон бусад һүрэг олошорхо, һү, мяхан ехээр абтаха байна.

Колхозой хүгжэлтын эдэ бүхы амжалтанууд артелиин үйлэдбэри дээрэ үнэн сэхээр хүдэлдэг ажалай түрүүшүүлһээ дулдыдаха байна. Хонишод Э. Надмитова, Д. Базаров, Г. Эрдынеев, Б. Цыренова гэгшэд оролдосотой һайнаар ажаллажа, энэ жэл түл һайнаар абаа. Мүнөө хамта 5000 гаран хурьгад абтаад, хоролтогүйгөөр мал болгогдожо байна.

Һаалиин гүүртэнүүд дээгүүр малшад эршэ хүсэеэ заашье һуладханrүй ажаллаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ 1200—1470 литр хүрэтэр һүн һаагдаһан байгаа. Мүнөө жэлдэ 2000 литр хүрэтэр һү һааха уялга абтаа.

Колхозой ажахын хүгжэхэтэй хамта, колхозникуудай ажабайдал тад ондоо болоо. Эндэхи Хонхино, Барагхан, Элысун тосхонууд болбосон түхэлтэй болоо. Айлнуудай гэр бүридэ зайн гал, радио бии.

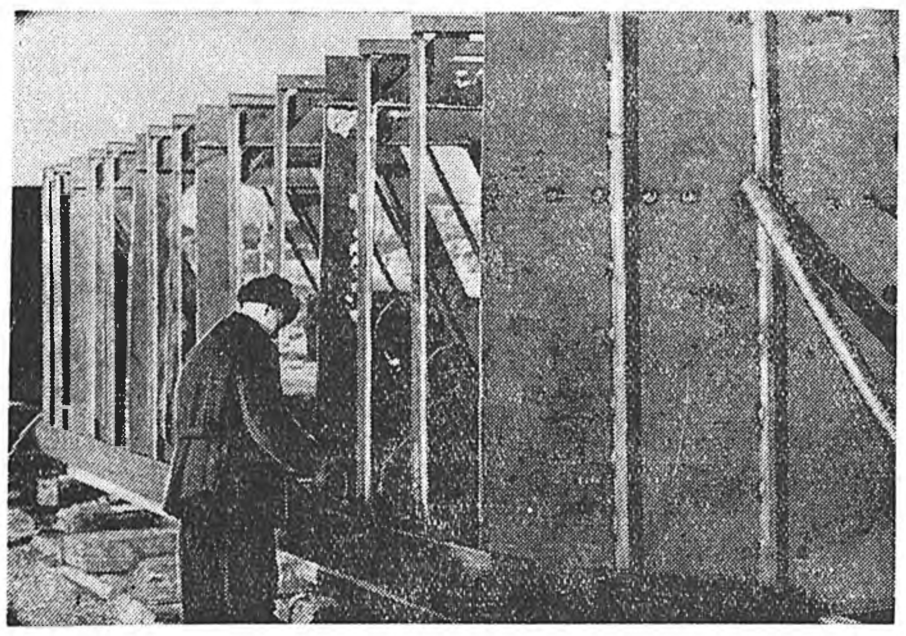
Эдэ тосхонуудта долоон жэлэй нэгэ һургуули, эхин шатын гурбан һургуули, больница, фельдшерскэ хоёр пункт, нарайлалгын хоёр гэр, хоёр библиотекэ, хэдэн культбаза гэхэ мэтэ бии. Колхоз хизаар ороноо шэнжэлхэ өөрын музейтэй, хүгжэмэй олон зүйлэй инструменттэй. Дурсагдаһан бүхы культурно-гэгээрэлэй болон медицинскэ эмхи зургаанууд арад зоной мүнөө үеын шухала эрилтэнүүдые муу бэшээр хангана.

Шэнэ долоон жэл соо колхоздо барилгын горьтой хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдаба. Малай байранууднаа гадна, трактор болон автомашина заһаха хоёр мастерской, гурбан гараж, машина, тракторай байха хоёр томо сарай, байрын 100 гэр, 20 бани, 1 клуб, 8 жэлэй һургуулиин байшан гэхэ мэтэ барилганууд бодхоогдохо юм.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз долоон жэлэй эсэстэ танигдахаар бэшэ болохо.

Л. Очирова.

Хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэбэ

Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байһан Улан-Удын судна бүтээлгын заводой нүхэр Батор Алексеевэй даадаг бригада эндэ эгээн түрүүлэн март һарынгаа болон кварталайнгаа түсэб дүүргэһэн байгаа. Энэ бригада баржа бүтээлгэдэ хэрэглэгдэхэ орёо нарин зүйлнүүдые бүтээдэг байха юм.

Судна барилгын талмай дээрэ хүдэлжэ байһан Захар Киргизовэй бригада үдэр бүхэнэйнгөө даабари 200—220 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тиигэжэ хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Мүнөө үедэ эдэ бригаданууд өөрөө ябадаг баржа бүтээжэ эхилээ. Судануудай барилга дээрэ хүдэлдэг электрогагнууршад нүхэд К. Губин, Г. Каленых, Н. Крылов гэгшэд хахад жэлэйнгээ даалгабари гурба һара соо дүүргэбэ.

Зураг дээрэ: 1. Шэнэ судна барилга харуулагдана.

Д. Балдановай фототекст.

100 мянган түхэриг алмагдаха

Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон Улан-Удын мяха-консервын комбинадайхид һаяхан ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр 4 һарынгаа түсэб 20 гаран үдэрөөр уридшалан дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэдэ миллион түхэригэй продукци үгэбэ. Тиигэжэ нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, продукци гаргалгань 16 миллион түхэригөөр ехэ болобо.

Тэрэшэлэн комбинадай хүдэлмэришэд уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Гансахан март һарада 17 үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байха юм.

Эдэ дурадхалнуудые комбинадай техническэ совет хаража үзөөд, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидэбэ. Тиигэжэ жэлэй туршада 100 гара мянган түхэриг алмаха арга олгогдохо болоно.

Мастер Дягтерев, электрослесарь Ананьин гэгшэд илангаяа һайн дурадхалнуудые оруулба.

Д. Цыренов.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, республика доторнай мүнөөдэр сэлмэн, бүрхэн байха. Баруун хойноһоо һулахананаар һалхилха. Улан-Удэ городто температура 4—6 градус дулаан байха.

Апрелиин 15—16-да зарим газарта саһа, бороо орохо. Шанга һалхин баруун хойноһоо үлеэхэ, һүниинь хүйтэн, үдэрынь дулаан байха.

Уһанай шубуу тэжээхэмнай

Манай һурагшад шубуу үсхэбэрилгөөр бага зэргын дүй дүршэлтэй боложо байнхай. Үнгэрэгшэ жэлэй намар колхозой шубуунай фермые шефтээ абаад, үбэлдөө 700 гаран эхэ тахяа яһала һайнаар харууһалаа. Тахяанууднай олоороо үндэгэлжэ, үндэгыень инкубаторна станцида тушаажа, гүрэндэ худалдажа байнабди.

Мүнөө жэл манай һургуулиинхид шубуунай фермэтэй болохо, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо уһанай шубуудые тэжээжэ үгэхэ гэжэ шиидээ. Хабартаа колхознай уһанай шубуунай 3400 дальбараа үгэхэ. Тэдэнэй 2400-ень биологиин багша Ч. Чойнжиновай хүтэлбэреэр намар болотор тэжээжэ, толгой бүриинь амидын шэгнүүрые 2 килограммһаа доошо бэшэ болгоод, колхоздоо тушааха байха. Тиигэжэ колхознай 1959 ондо 50 центнер шубуунай мяха абаха, гүрэндэ тушааха аргатай болохо юм. Энэнь һурагшадай түрүүшын нэгэ ехэ туһаламжа болохо.

Саашадаа һургуулимнай уһанай шубуу, тахяа олоор үсхэбэрилхэ түсэбтэй. Мүнөө хабар шубуунай 1000 дальбараа абажа, һургуулиингаа дэргэдэ тусгаар фермэ эмхидхээд, һуралсалай ажахы байгуулхамнай.

Д. Нимаев,
Курумканай аймагай Галтайн долоон жэлэй һургуулиин директор.

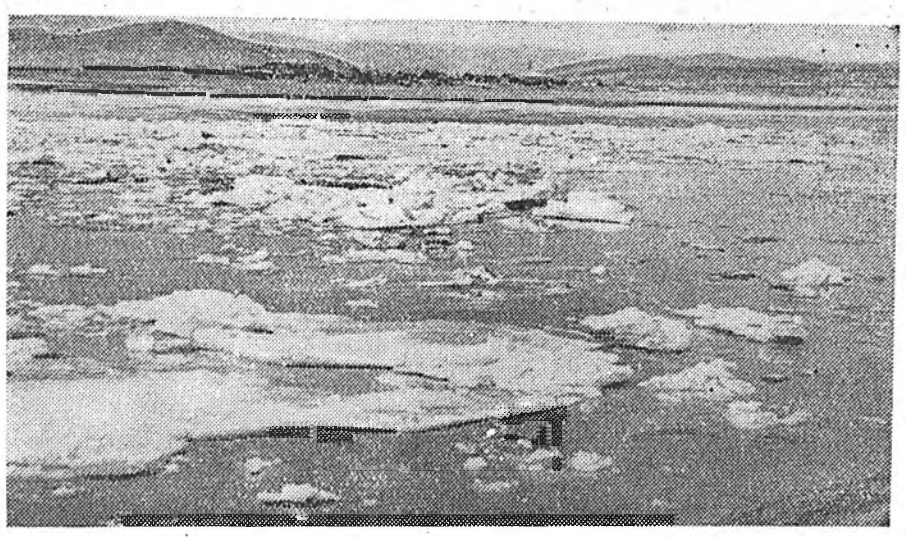
Тэнгэриин түрүүшын дуун

Республика соомнай хабарай эхинһээ хойшо тогтом дулаан байба. Мартын хоёрдохи хахадһаа эхилжэ хаа хаанагүй дулааржа захалаа. Апрелиин түрүүшын арбан хоногшье дулаан зангаараа байһаар. Илангаяа үдэрынь сэлмэг наратай, дулаан байна. Энэ жэл нёдондо хабарайхиһаа һурагүй дулаан байба. Үдэртөө газарай хүрьһэн халажа, шиигээ агаарта табиһан байна. Тэрээнһээ боложо апрелиин 2-то Цакирта аадарай үүлэн гаража, тэнгэриин түрүүшын дуун дуулдаба. Үнгэрэгшэ жэлдэ аяар майн һүүлдэ тэнгэри дуугараа һэн.

Мүнөө жэл саһан ехэ байбашье, дулаан байһан дээрэһээ түргэн хайлаа. Саһанай үһан газарта шэнгэбэшье, схэнхи хубинь гол горхоной һаба руу хайлажа урдашоо.

Гол горходой мүльһэн унажа, зарим газарта хахаан хүдэлөө. Гэбэшье Байгалай мүльһэн хүдэлөөгүй. Апрелиин хорёод багаар гол горхоной мүльһэн һалаха байна.

В. Вьюниченко,
Бурядай гидрометбюрогой начальник.

һҮҮЛШЫН МҮЛЬһЭН. **Б. Цыремпиловэй** фотоэтюд.

Хүршэ областиин һонин

Жэшээ абамаар жолоошон

Малай хоол шэрэһэн дархагар томо самосвал Цокто-Хангил ороһон дардам харгыгаар хойноо ута унжагар тооһо бушхуулан табилуулна. Мөөри дороһоо гараһан тооһон сахариглан, хойноһоонь хүсэжэ ядаад, «сухалаа хүрэһэн» шэнгеэр харгын хажууе шабхадан һунана.

Автомашинын кабина соо хорёодоо бага гаранхай, хаб хара нюдэтэй, малагар үргэн магнайтай, малгайгаа нюдэн дээрээ һагад үмдэһэн, багжагаршаг бэетэй хүн һууба. Автомашинынгаа залуурые гараараа даамгайгаар дадхуулан эрьелдүүлнэ. Зүүн гараа тохоноглон кабинынгаа сонхоор бултайлгаад, урагшаа шэртэн харана.

Энэмнай Агын РТС-эй эрхим шофёр Цырен Данжинов гээшэ. Цырениие нютагтань танихагүй хүн гэжэ байхагүй. Сэхэ сэбэр сэдьхэлтэй, урин зулгы, налархай зантай хүн даа. Нүхэд соогоо бар хүсөөрөө онсо илгардаг юм. Тэрээниие нютагайхидынь «манай Цырен» гэжэ дэмы нэрлэдэггүй. Цырен машинаяа хэзээдэ бэлэн байлгадаг, хүдэр моринойнгоо оньһые өөрынгөө табан хурган мэтээр мэдэдэг. Тиимэл ушарһаа тэрэнь «ульгамшье, бүдэрхэеэшье һанадаггүй ха юм».

Цырен багаһаа хойшо машинада дуратай байһан гэхэ. Долоодохи класс дүүргээд, шофёрой курсада ороһон юм. Тиигээдшье тэрэнэй эсэгэ нютаг соогоо суутай шофёр байгаа даа. Эсэгэнь хүдөө гарахадаа, Цыренээ хажуудаа абалсаад гарадаг зантай байһан юм. Тиигээд Цырен эсэгынгээ мэргэжэл, дүй дүршэл халан абажа, эрхимүүдэй нэгэн болоо ха юм.

Цырен Советскэ Армида алба хэжэ ябахадаа, хэдэн маркын машина жолоодоһон байха. Командованидаа ходо магтаалтай ябаа юм. Тиихынгээ хажуугаар эрхим спортсмен гэлсүүлдэг: мэргэн буудагша, хурдан «гүйгөөшэ» байба. Урилдаанда шалгарһанай түлөө хэдэн значогоор, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байха.

Мүнөө түүхэтэ долоон жэлэй түсэб зохёогдожо, оронойммай урда табигдаад байна. Энэ түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ, Эхэ оромнай улам баян болохо, коммунизмда бүри ойртохонь лабтай. Иимэ үедэ ажаллахада, ажаһуухадашье ямар һайхан гээшэб! Тиимэһээ энэ түсэб бэелүүлгэдэ өөрынгөө багаханшье һаа хубитые оруулхаар шиидэһэн Цырен шармайн ажаллажа ябана.

...Цырен кабинынгаа сонхоор бага бултайн татаад ябана, тэндэнь халууншье болоо ха. Урдаһаа шангаар сохиһон һалхин малгай дороһоонь бултайһан һаглагар хара үһыень хиидхүүлнэ. Газ үгэдэг педаляа баруун хүлөөрөө нэгэ жэгдэ дарахадань, нэгэшье угзага агзага гэхэ юумэгүй, машинань жэгдэ тэгшээр урагшаа зүдхэнэ. Моторой хүнхинэхэ абяан лэ дуулдана.

Цыренэй досоо ехэ уужам, һаруул. Миһэрэн татаад, аман соогоо:

Утахан харгын уужамда,
Ульгамхан даа «моримни»...
гээд гүнгэнэн дуулана.

Уданшьегүй XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин нэгэ фермэ харагдаба. Эндэ Цырен ашаагаа буулгаха ёһотой байгаа. Фермын газаагуур хүнэг гү, али ондоо юуб даа бариһан һаалишад харагдана, багахан хүүгэд гүйлдэнэ. Үхэрэй далай хажуудахи хорёо соохиие хоёр һаалишад сэбэрлэжэ ябана. Нэгэ һаалишан эхэнэрынь аяар холоһоо Цыренэй машинын тооһоржо ябахые харахадаа:

— Энэмнай юун машинаб даа!— гээд нүгөөдэһөө асууна.

— Цыренэй бэшэ гү, абяаниинь адли!—гэнэ нүгөөдэнь.

— Үнөөхи РТС-эй шуран хүбүүн гү даа?!—гэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнь, Цырен хүрэжэ ерэбэ. Машинаяа гэрэй үбэртэ байлгажархёод, кабинынгаа үүдэ нээжэ гараба. Машиныень тойроод һаалишад, хүгшэд, хүүгэд сугларшаба.

—Цырен ахай, маанадые машинадаа һуулгаарайгты!—гэлдэн, тэндэ байһан үхибүүд шууялдана.

— Тиигэхэб, тиигэхэб! — гээд жолоошо миһэрнэ. Тиигээд Цырен машина өөдөө бушуухан гараад, мэшээгтэй комбикорм буулгажа захалба.

Эгээл иимэ зон манай дунда олон. Тэдэмнай хаанашье, хэзээдэшье хүхюутэй, зугаатай ябадаг, оролдосотой габшагай ажалаараа Эхэ ороноо суурхуулдаг ха юм!

Д. Цыдыпов.

Агын округ.

Уласхоорондын шэнжэл

ОНДОО ЗАМ БАЙХАГҮЙ

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөө, эгээн дээдэ тушаалтанай зүблөө зарлаха тушаа СССР-эй, США-гэй, Англиин болон Франциин правительствонуудай үгээ ойлголсоһондо бүхы дэлхэйн хүн зон тон ехэ анхарал хандуулна. Зүүн болон баруун оронуудай хоорондо болохоёо байһан хэлсээнэй урагшатай байхые дэлхэйн оронуудай олониитэ арад зон үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ. Тиихэтэй хамта, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, зүүн болон баруун оронуудай үгээ ойлголсодог болохо хэрэгтэ али болохоор һаад хэдэг «хүйтэн дай» үргэлжэлүүлхые хүсэгшэдэй ябуулгые тэдэнэр эрид шууд буруушаана.

Эдэ асуудалнуудаар Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодол бүгэдэндэ мэдээжэ юм. «Правда» газетын редакциин асуудалнуудта Н. С. Хрущевой үгэһэн харюу апрелиин 10-да толилогдоһон байгаа. Эдэ харюунууд соогоо нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ онсолон тэмдэглээ һэн: «Гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг болохынь, һэжэглэлсэхэеэ болихыень бидэнэр хүсэнэбди. Эдэ бүгэдые туйлахын тулада энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, Германитай эбэй договор баталха тухай, Баруун Берлиндэхи байдал тухай асуудалнууд, буу зэбсэг хурааха хэлсээ баталха гэхэ зэргын арсалдаануудаа удаа дараалуулан зайсуулха шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди. Энэ хадаа «хүйтэн дай» зайсуулха, гүрэнүүдэй хоорондо үнэхөөрөөл хани ёһоной харилсаа хүгжөөхэ гансахан лэ найдамтай зам болоно».

Советскэ правительствын энэ хараа бодол дэлхэйн олониитын зүгһөө үргэнөөр һайшаан дэмжэгдэнэ. Имагтал уласхоорондын байдал шахардуу болгохые, яаралтайгаар зэбсэгжүүлгэ хэхые хүсэдэг, советскэ амгалан ёһоной дурадхалнуудые үсэдөөр буруушаадаг лэ хүнүүд манай ороной гадаадын политикада һэжэг түрүүлхые оролдоно. Энээн тухай США-гэй президент Эйзенхауэрэй һүүлэй үедэ хэлэһэн үгэ гэршэлжэ үгэнэ. Советскэ Союзай зүгһөө аюул тохёолдоно гэһэн хэбэртэйгээр хэлэжэ, Холбоото Штадуудай дайнда бэлэдхэл хэжэ байһыень зүбтүүлхэ гэжэ тэрэ али болохоор оролдоһон байна. Иимэ баталамжануудай ямаршье үндэһэ баримтагүй байһые «Правдын» асуудалнуудта харюусахадаа тон эли тодоор харуулаад, нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ тэмдэглээ һэн. Гадаадын политикын талаар Совет гүрэнэй алхам бүхэн, тэрэ тоодо баруун болон зүүн оронуудай хоорондо хэлсээ хэхэ тухай асуудалаар тэрэнэй гаргаһан үүсхэл бусад оронууд тушаа ямар нэгэн эзэрхэг түримхэй һанаашалга Советскэ Союзда байгаагүй, байжа шадахашьегүй гэжэ гэршэлнэ.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөө Женевэдэ зарлаха тухай асуудалай мүнөө шиидхэгдээд байхада уласхоорондын байдал зарим зэргээр зөөлэрөө. Гэбэшье оршон байдалые дахяад шахардуу болгохо гэһэн һэдэлгэ зарим этэгээдүүд хэдэг болоо. Болохоёо байһан хэлсээн урагшагүй байха бэзэ гэжэ харуулхын тулада Америкын буржуазна хэблэлэй үдэрһөө үдэртэ хэдэг «бэлэдхэл» тушаан болоһон ушар бэшэ байна. Женевэдэхи зүблөөн дээрэ «эрид хатуу хараа бодолтой байхыень», Германиин асуудалаар «буулта хэхэгүйень» баруун гурбан гүрэнэй толгойлогшонорые зарим хархис газетэнүүд уряална. Советскэ Союзай политика тушаа худал хуурмаг хардалгануудые Америкын идхалгашад онсо ехэ оролдолготойгоор хэдэг байна.

Германитай эбэй договор баталха тухай, Баруун Берлиндэхи байдал тухай асуудал болохоёо байһан хэлсээнэй үедэ түрүүшын ээлжээндэ табигдаха болоно. Эдэ асуудалнуудаар Советскэ Союз өөрынгөө эли тодо дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Гэбэшье баруун гүрэнүүд ондоо хараа бодол баримтална: эбэй договор баталха һанамжые тэдэнэр буруушаана, Баруун Берлиндэхи мүнөөнэй байдал энэ хэбээрээ үлөөгдэхэ ёһотой гэжэ тоолоно. Германиин асуудал шиидхэлгые зорюута урагшагүйдүүлдэг Баруун Германиин милитаристнууд илангаяа үһэрюу бэерхүү аяг ааша гаргана.

Баруун гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй һаяхан Вашингтондо болоходо, мүн НАТО-гэй соведэй сесси дээрэ ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Брентано үгэ хэлэхэдээ, Германиин асуудал амгалан ёһоор гуримшуулха ямаршье арга боломжо байхагүй гэжэ Аденауэрай сэхэ заабаряар мэдүүлһэн байгаа. Бонны иимэ хараа бодол Баруун Германиин олониитын дунда, тэрэ тоодо оппозиционно партинуудай—социал-демократическа, сүлөөтэ демократическа партинуудай түлөөлэгшэдэй дунда ехэ зэбүүрхэл үүдхээ. Германиин асуудал гуримшуулха тухай асуудалаар болохоёо байһан хэлсээнэй урагшатай байхые хангаха эрилтэ эдэ хоёр парти хэһэн байна.

Эдэ партинуудай иимэ эрилтэ хэхэдэнь, Баруун Германиин канцлер ехээр гаараһан байха юм. Хэлсээ хэхые хүсэдэг хүнүүдые урбагшад гээшэ гэжэ һаяхан радиогоор үгэ хэлэхэдээ Аденауэр нэрлэжэрхин алдаһан байха юм. Канцлерай иимэ хараа бодол Баруун Германида тэрэнэй нэрэ хүндые дээшэлүүлээгүй байһаниинь мэдээжэ. Тад һөөргэ, Аденауэрай хараа бодолдо эсэргүүсэлгэ улам үргэдэнэ. Германиин Федеративна Республикын президентын тушаалда канцлерые дэбжүүлгэ тэрэнэй «хүсэ баримталдаг» политикын панхаруутаһые харуулна гэжэ гадаадын хэблэл тэмдэглэхэдээ яһала үндэһэ баримтатай байна гээшэ ха.

Немец арадта тон шухала асуудалнуудые хэлсээ хэжэ шиидхэхые дэмжэһэн хүдэлөөн Баруун Германида бүри үргэдэжэ байнхай. Германиин элдэб районуудта һүүлэй үедэ Германиин хоёр талын олон түлөөлэгшэдэй уулзалганууд боложо, тэдээндэ хабаадагшад Женевэдэхи зүблөөнэй болохоёо байһые һайшааха зуураа, тэндэ урагшатай һайн шиидхэбэринүүдэй абтахые хүлеэжэ байһанаа мэдүүлһэн байха юм. Тэрэшэлэн ФРГ ГДР хоёрой хоорондо али бүхы холбоо барисаа хүгжөөхэ шухала гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Зүблөө зарлаха үүсхэлые һайшааха зуураа, ГДР-эй правительство Баруун Германиин правительстводо бэшэгээр хандаһан байна. Эбэй договор баталха тухай асуудалаар Германиин хоёр гүрэнэй нэгэн адли хараа бодолтой байхын тулада удаарууланггүй хэлсээ хэжэ эхилхые энэ бэшэг соогоо ГДР-эй правительство дурадхаһан байна. Энэ үүсхэлые Германиин олониитэ ехээр һайшаагаа. Зүгөөр боннско правительство ГДР-эй таатай һайн дурадхалнуудые хүлеэн абахаһаа арсана, немец арадта аюултай урдынгаа политикые үргэлжэлүүлнэ.

Германиин асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулхые немец арад ехээр хүсэнэ, тиимэһээ зүүн болон баруун оронуудай хоорондо болохоёо байһан хэлсээн урагшатай байха гэжэ ехээр найдана. Хэлсээнэй урагшатай байхые бүхы дэлхэйн арадууд мүн лэ хүлеэжэ байна. Хэлсээнэй амжалтатай байлга баруун гүрэнүүдһээ дулдыдаха байна.

США-гэй ХОРОТО һАНААШАЛГАНУУДЫЕ АРАД БУРУУШААН[А]

Америкын дайн сэрэгтэ [...]жэ байһан ябуулгануудта [...]ноо хүсэдөөр хабаадуула[...] эрмэлзэжэ байһан Кисиин [...]тельствын уршагта хараа [...] эсэргүүсэн япон арад бүри [...] тэмсэл хэдэг боложо байна. [...]мэришэдэй профсоюзуудай, демократическа организаци[...] зүгһөө ехээр дэмжэгдэдэг ко[...]стическэ болон социалист[...] партинууд энэ тэмсэлые толг[...]

Найман жэлэй урда тээ Хо[...] Штадуудай Японой ба[...] «Аюулгүй байдалаа хамгаал[...] договор» гэдэгтэ эсэргүүгэ[...] тэмсэл гол түлэб хэгдэдэг [...] Энэ договорой ёһоор, США[...] газар дээрэ сэрэгэй баз[...] байгуулаа, зэбсэгтэ хүс[...] байлгана. США-һаа орон[...] дулдыдалгые улам шанга[...] Японииe зэбсэгжүүлгые бүри[...] гэдхэхэ тээшэнь энэ договор[...] билгаха гэжэ ороной зонхил[...]ти бологшо либерально-демо[...]ческа парти Японой моно[...]нуудтай хамта США-гэй [...]таар оролдолго гаргажа бай[...]

Ехэ муу хойшолонтой [...] эзэрхэг түримхэй сэрэгэй бү[...]нүүдтэ татан оруулагдаха[...] япон арадта мүнөө тохёолдо[...]на. СЕАТО шэнги сэрэгэй бүлэглэл Зүүн-Хойто Ази[...]гуулха гэжэ США-гэй зонхи[...]нүүдэй һанаашалжа бай[...] хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ э[...]лонхой. Энэ бүлэглэлдэ Я[...] Холбоото Штадуудтай хоёр[...] договорнуудаар холбоотой [...] Корей болон Тайваниие ору[...]жэ тэдэнэр һанаашалдаг юм[...]

Иимэ аюулай тохёолдоод[...]да ороноо эзэрхэг түримхэй[...]га хэхэ зэбсэг болгуулхагүй[...]да Японой демократическа [...]тэ эршэтэй хэмжээнүүдые [...] байна. «Аюулгүй байдалаа [...]лалсаха договорто» эсэргүү[...] хэхэ национальна совет [...] һаяхан байгуулагдаа. Оро[...]тическэ болон олониитын о[...]цинуудай, тэрэ тоодо комму[...]скэ, социалистическэ парти[...] Японой профсоюзуудай ге[...] соведэй, Эб найрамдал ха[...] бүхыяпоной комитедэй бол[...]дай 200 гаран түлөөлэгшэд[...]митедтэ ороһон байна. С[...] эзэрхэг түримхэй түсэбүүд[...] ехээр хабаадалсаха зо[...] правительствын ябуулжа [...] уршагта политикада эсэргүү[...]сэшэгүй тэмсэл хэхэбди гэ[...] шэнэ организаци мэдүүлһэ[...] юм.

Токио шадар Америкын [...] сэрэгэй базые үргэдхэлгэдэ [...] тэмсэлдэ хабаадаһанай түл[...] шаагдаһан хэдэн хүдэлм[...] студентнүүдые Токиогой [...] сүүд гэм зэмэгүй гэжэ [...] Сүүдэй тогтоол соо иигэжэ[...]тэй: «Америкын сэрэгүүдэй [...] байлга Японой Конституци[...]һэн ябадал болоно». Эдэ үг[...]ень арад зон ехээр һайша[...]жээ.

Японой зэбсэгтэ хүс[...] атомна, водородно зэбсэгээр[...]ха гэжэ Японой правите[...] һанаашалжа байһаниинь [...]ниитын зэбүүрхэл үүдхээ[...] зэбсэгтэй болохо гээшэ «К[...]цида харша бэшэ гэжэ [...] правительство мэдүүлһэн [...] Гэбэшье Японой олониитэ [...]доо хараа бодол баримта[...]мэһээ правительствын хара[...]хай һанаашалгые эрид шууд [...]шааха зуураа, энэ һана[...] бэелхэгүйн тулада шууд [...] тэмсэхээр бэлэн байһан [...] ороной олониитэ мэдүүлнэ.

Д. БОЧ[...]

„Правда" газетын редакциин асуудалнуудта Н. С. Хрущевой үгэһэн харюу тушаа Хитадай хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ПЕКИН, апрелиин 11. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна. «Правда» газетын редакциин асуудалнуудта нүхэр Н. С. Хрущевой үгэһэн харюунуудые ниислэлэй бүхы газетэнүүд мүнөөдэр эли гарзарнуудта толилоо.

Тус материалда «Жэньминь жибао» газетэ иимэ гаршаг үгэһэн байна: «Уласхоорондын оршон байдалай зарим зэргээр зөөлэрһэн ушарай бултанда һайшаагдажа байхадань, харин Эйзенхауэр тэрэниие бүри шахардуу болгохые оролдоно». Советскэ Союзай дотоодын политикын гансахан лэ гол зорилгонь хүн түрэлтэнэй эрхим һайн хүсэл эрмэлзэлгэдэ тааруу ажабайдал зохёон байгуулха ябадал болоно, Советскэ Союзай гадаадын политикын гансахан лэ хубилашагүй зорилгонь дайн байлдаа зайсуулха, эб найрамдал хангаха, Советскэ Союзай, бүхы оронуудай аюулгүй байдал хангаха ябадал болоно гэжэ Н. С. Хрущевой харюу соо хэлэгдэһые газетэ эли болгожо илгаруулан толилһон байна.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, хэлсээ хэхэ гээшэ «хүйтэн дай» зайсуулха найдамтай зам болоно гэһэн гаршагтайгаар Н. С. Хрущевой харюунуудые «Гунжэнь жибао» газетэ толилоо.

Уласхоорондын арсалдаануудые удаа дараалуулан зайсуулха гээшэ «хүйтэн дай» зайсуулха гансахан лэ найдамтай зам болоно гэжэ «Цзефанцзюнь бао» газетэ гаршагтаа зааһан байна. Болохоёо байһан хэлсээндэ һаад хэхые, тэрэниие таһалдуулхые оролдодог баруун оронуудай гүрэнэй ажал-ябуулагшад энээнэйнгээ хойшолонгой түлөө бүхы хүндэ хүшэр харюусалгые өөһэдтөө даажа абаха байна гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи хэлсээндэ һаад түбэг татахагүйень Холбоото Штадуудта Н. С. Хрущев уридшалан һануулба гэжэ «Бэйцзин жибао» газетэ бэшэнэ.

Түбэдэй автономно [...] байгуулха талаар бэл[...] хэхэ комитедтэ

ПЕКИН, апрелиин 11. [...] Синьхуа агентствын дамжу[...] ёһоор, Түбэдэй автономно[...] байгуулха талаар бэлэд[...] комитедэй Һасада апрел[...] болоһон заседаниин шиид[...] ёһоор, комитедэй дэргэдэ [...]ри, шажанай хэрэг эрхил[...]тет, эрхэтэдэй хэрэг эрхил[...] финансын таһаг, культуры[...]рэлэй таһаг болон барилгы[...] һаа гадна, аюулгүйе сахи[...] элүүрые хамгаалгын та[...]мышленностиин болон [...] наймаанай таһаг, зам хар[...] таһаг, хүдөө ажахын бол[...] ажалай таһаг, советнигүү[...] нэмэжэ байгуулагдаа. КН[...]рэнэй Соведэй томилхо ё[...]рюусалгата хүдэлмэри[...] кандидатуранууд заседани[...] тодорхойлон олдоһон байн[...]

Редактор Ц. Ц. ЦИБ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов партийной жизни — 34-05, экономики — 47-59, пропаганды и местной информации — 3[...] культуры и быта — 24-74, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов, корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н01014. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №[...]